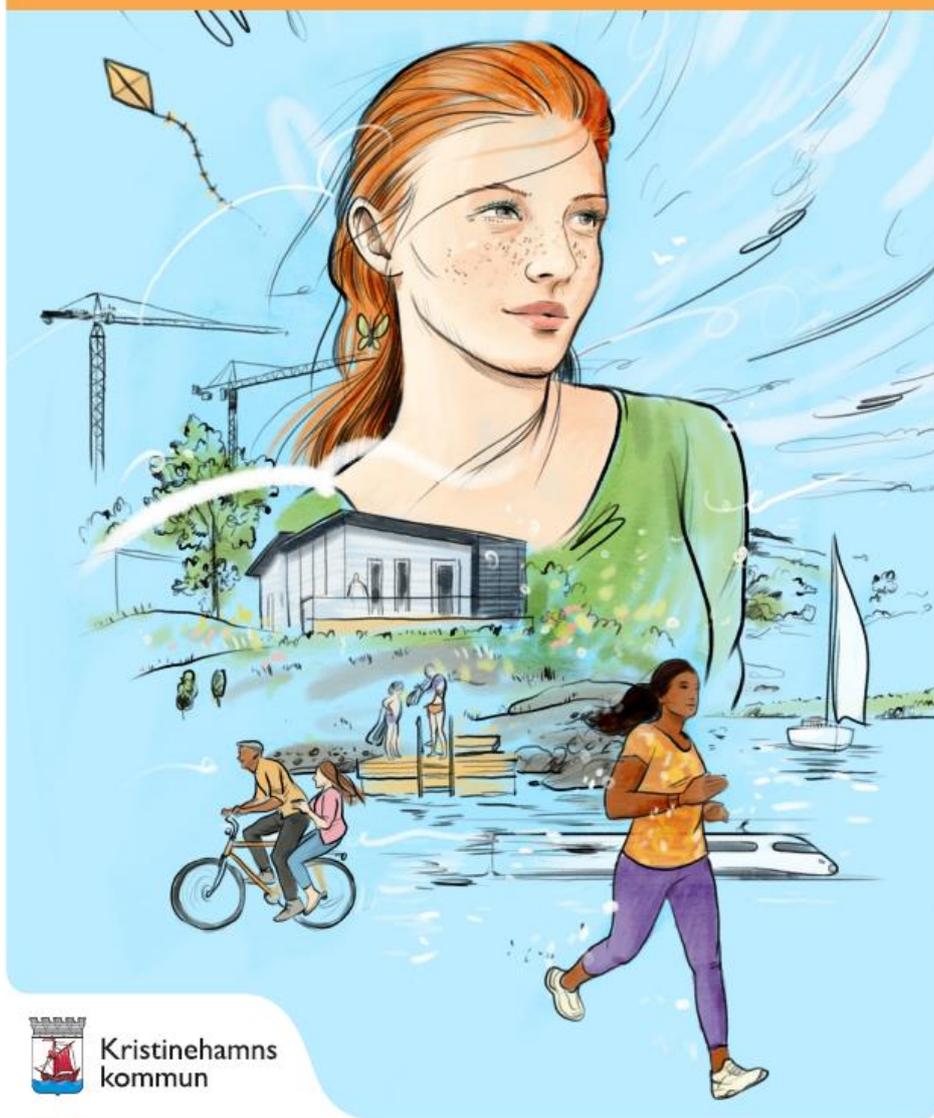

Översiktsplan

Utställningshandling 2019

Kristinehamns
kommun

UTSTÄLLNINGSLÅTANDE

Översiktsplan - Kristinehamns kommun

Innehåll

Vad är ett utställningsutlåtande?	2
Hur har utställningen gått till?	2
Utskick och annonsering	2
Aktiviteter	2
Inlämning av synpunkter	2
Vilka har deltagit?.....	2
Sammanfattning av genomförda ändringar i planen efter utställningen	3
Ändringar i text.....	3
Ändringar i kartan.....	3
Ändringar i miljökonsekvensbeskrivningen.....	5
Inkomna yttranden och kommunens kommentarer.....	6
Synpunkter från myndigheter och kommuner.....	6
Synpunkter från kommunala nämnder	25
Synpunkter från intresseorganisationer.....	27
Synpunkter från privatpersoner	33

Vad är ett utställningsutlåtande?

Utställningsutlåtandet är en bilaga till översiktsplanen. Syftet med ett utställningsutlåtande är att beskriva hur utställningen gått till, redogöra för synpunkter och ställningstaganden som kommit in och förklara vilka ändringar som gjorts med anledning av inkomna synpunkter. För att gynna läsbarheten redovisas de inkomna yttrandena i sin helhet.

Länsstyrelsens granskningsyttrande har en särställning i lagstiftningen då det är statens avvägda och samordnade syn och svar på kommunens översiktsplanerplanering. Yttrandet ger där med en bild av i vilken omfattning kommunen och staten är överens om utvecklingen av den fysiska miljön vilket underlättar fortsatt planering. Länsstyrelsens granskningsyttrande tillhör därför översiktsplanen efter att planen antagits. Kristinehamns kommun bedömer att översiktsplanen efter utställningen förändrats så mycket att en ny utställning av planen ska ske.

Hur har utställningen gått till?

Förslag till ny översiktsplan för Kristinehamns kommun, har varit på utställning för att få in synpunkter från allmänheten, politiska nämnder, föreningar, och myndigheter m.fl. under tiden 23 maj – 2 september 2019.

Utskick och annonsering

Utställningshandlingarna har under hela utställningstiden varit utlagt på *kristinehamn.se* för att ge kommuninvånare, politiska partier, grannkommuner och myndigheter möjlighet att lämna sina synpunkter. Handlingarna har även varit tillgängliga på planeringsavdelningen i kommunhuset och i tidningsrummet på Kristinehamns bibliotek.

För att informera interna och externa myndigheter, organisationer, företag, föreningar och närliggande kommuner m.fl. har vi skickat ut informationsbrev via post eller mail.

Aktiviteter

Under utställningstiden har ett öppet informationsmöten hållits med tjänstepersoner i syfte att sprida information och ge tillfälle för intresserade att ställa frågor om planförslaget.

Efter utställningstiden har Kristinehamns kommun genomfört två fördjupande möten tillsammans med Länsstyrelsen i Värmland gällande synpunkterna i deras granskningsyttrande. Mötena har skett på begäran av Länsstyrelsen och har resulterat i flera revideringar av yttrandet. Länsstyrelsens granskningsyttrande lämnades till kommunen 2019-10-14.

Inlämning av synpunkter

Synpunkter på förslag till ny översiktsplan har under utställningstiden lämnats skriftligen via mail eller brev.

Vilka har deltagit?

Under perioden för utställningen har 140 yttranden med synpunkter kommit in från privatpersoner, organisationer, företag och myndigheter. Fördelningen dem emellan ser ut som följer:

Externa myndigheter och kommuner	7
Kommunala Nämnder	1
Föreningar	3
Privatpersoner	129

Sammanfattning av genomförda ändringar i planen efter utställningen

Större förändringar som har skett efter utställningen redovisas nedan. Utöver de större förändringar som nämns har fler mindre justeringar av text och ställningstaganden gjorts.

Kristinehamns kommun bedömer att översiktsplanen har ändrats väsentligt när det gäller lägen för markreservat för järnväg och ställningstaganden för områden för verksamheter och handel i Kristinehamn vilket leder till att planen ska ställas ut på nytt.

Därutöver har redovisningen av planeringsförutsättningar för LIS-områdena utvecklats för att tillmötesgå flera av Länsstyrelsens synpunkter. Därmed förutsätter kommunen att Länsstyrelsens kommande granskningsyttrande innehåller ställningstaganden för varje utpekade område.

Ändringar i text

- I avsnittet Järnvägstrafik har text och ställningstaganden gällande markreservat för järnväg reviderats efter att ytterligare utredningar resulterat i ett nordligare sträckningsalternativ för Nobelbanan. Efter ytterligare intresseavvägningar väljer kommunen att redovisa ett markreservat för huvudbanans sträckning. Markreservat för det södra sträckningsalternativet via Degerfors utgår därmed ur översiktsplanen.
- I avsnitten Verksamheter och Handel har text och ställningstaganden reviderats med hänsyn till ny kunskap gällande behovet av handelsmark sedan utställning I. Det innebär bland annat att verksamhetsområdet Norra Höja (V12) har fått en reviderad inriktning till enbart industri i enlighet med gällande detaljplan för området och att kommunen redovisar en markreserv för handelsetableringar i kvarteren Graniten och Heden, när behov uppstår.
- Avsnittet om Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) är utvecklat och kompletterat med ytterligare beskrivningar av planeringsförutsättningar och allmänna intressen längs med stränderna samt kommunens principiella ställningstaganden.
- I avsnittet Areella näringar har beskrivning och förhållningssätt till fiske lagts till.
- I avsnittet Råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter har kompletterats med nya beskrivningar och förhållningssätt till utvinning, energidistribution, vattenkraft, vattenförsörjning och kommunikationer tillkommit.
- I avsnittet Råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter har kommunens förhållningssätt till enstaka vindkraftsetableringar förändrats.
- I avsnittet Råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter har stycket om avfall/avfallshantering kompletterats med beskrivning och förhållningssätt till hantering och deponi av schaktmassor.
- Avsnittet Miljö, hälsa och säkerhet har fått ett nytt stycke om vattenkvalitet.
- Avsnittet Miljö, hälsa och säkerhet har kompletterats med en ny beskrivning av förutsättningarna för och nya förhållningssätt till ras, skred och erosion.

Ändringar i kartan

- Markreservat för järnväg (M1) är redigerat i omfattning och läge, och flera tidigare redovisade reservat har utgått till förmån för en bredare korridor i en sträckning norr om Kristinehamn.
- Markreservat för järnväg Björneborgspassagen (M3) utgår.

- Redovisat alternativt stationsläge i närheten av Övre Kvarnmotet utgår.
- Markanvändningskartan har uppdaterats med en distinktion mellan verksamhetsområden för befintliga markanspråk, samt verksamhetsområden för tillkommande markanspråk för att öka läsbarheten. Verksamhetsområden som nu omfattas av denna delning är Kroksvik (V1), Broängen (V2), Kvarteret Graniten och Heden (V10) och Norra Höja (V12).
- Verksamhetsområdet Harberget (V10) har bytt namn till Kvarteret Graniten och Heden (V10) och utökats i omfattning för tillkommande bebyggelse i syfte att möta ett eventuellt framtida behov av mark för handel.
- Verksamhetsområde Norra Dye (V13) är redigerat och förminskat för att endast omfatta befintlig bebyggelse.
- Harberget (V22) är ett nytt tillkommande verksamhetsområde som prioriteras för deponi av inert avfall.
- Utredningsområdet Furulund (U18) är ersatt med tillkommande verksamhetsområde Furulund (V23).
- Utredningsområdet Presterud (U1) är redigerat och utökat och omfattar även utredningsområdet Presteruds övningsområde (U19) som därmed utgår.
- Utredningsområdet Sunneberg (U4) har utgått och delvis ersatts av område för tillkommande bostadsbebyggelse Sunneberg (B20).
- Utredningsområdet Stensta (U7) har utgått och ersatt av tillkommande verksamhetsområde Stensta (V21) samt utökningen av tillkommande verksamhetsområde Strandmossen (V18).
- Utredningsområdet Marieberg (U8) utgår och är ersatt av utpekande och beskrivning av tillkommande bostäder i Marieberg (B1).
- I Kristinehamn har den så kallade ”Sunnebergsdungen” pekats ut som kvartersskog och ingår därmed i utpekad grönstruktur.
- I Kristinehamn har kvartersskogen på Lisas Höjd och parkmarken kring Kvarndammen justerats i omfattning för att bättre stämma överens med värdekärnorna för respektive område.
- Järnleden (G15) har en alternativ sträckning genom rekreationsskogen Stensta (R4) för att inte hamna i konflikt med utökningen av V18 för tillkommande verksamheter.
- Rekreationsskogen Harberget (R2) justerats i sin avgränsning i norr för att inte överlappa och ge ytterligare utrymme för tillkommande verksamhetsområdet Kvarteret Garniten och Heden (V10).
- Rekreationsskogen Stensta (R4) fått en något justerad omfattning i norr.
- Utredningsområde (U12) i Björneborg utgår.
- I Björneborg har centrumområdet (C2) redigerats och preciserats i omfattning.
- I Björneborg har ytterligare en kvartersskog pekats ut längs med Vismens sydvästra strand. Området innehåller höga naturvärden.
- I Bäckhammar har centrumområdet (C3) redigerats och preciserats i omfattning.
- I Bäckhammar har två kvartersskogar med höga naturvärden lagts till i markanvändningskartan.
- I Nybble har verksamhetsområdet (V17) utökats för att omfatta fler befintliga verksamheter.
- Dyrön är tillagt som utpekad grönt besöksmål i grönstrukturkartan.

- Kartredovisningen av planeringsförutsättningarna i samtliga LIS-områden är utvecklad sedan utställning I.
- Nya områdesvisa kartor visar LIS-områdenas lokalisering i ett större sammanhang samt resultatet av en analys på nuvarande exploateringsgrad inom strandskyddat område i kommunen. Analysen är framtagen för att indikera allmänhetens tillgänglighet till strandområdet.
- De LIS-områden som tidigare var uppdelade i delområden (a och b) har nu reviderats och redovisas som ett sammanhängande område.
- LIS-område L6 utgår med hänsyn till strandvegetation och klassificerade naturvärden på platsen.
- LIS-område L16 är åter med i översiktsplanen. Området fanns med i samrådsförslaget, men togs bort i samband med utställningsbeslutet 2019.

Ändringar i miljökonsekvensbeskrivningen

- Bedömningen av planens konsekvenser utifrån miljömålen har kompletterats.
- Bedömningen av planens konsekvenser utifrån miljökvalitetsnormerna har kompletterats.

Inkomna yttranden och kommunens kommentarer

I detta kapitel redovisas de yttranden som inkommit under utställningen samt en redogörelse för hur kommunen ställer sig till synpunkterna.

En del synpunkter som inkommit har varit för detaljerade för att kunna behandlas inom ramen för översiktsplanen. Det kan också vara värt att notera att inkomna synpunkter inte med säkerhet kan antas vara representativa för hur kommuninvånare tycker i allmänhet. Att flertalet synpunktslämnare har haft samma åsikt ges därför egentligen inte större tyngd än att en person eller aktör tyckt något. Kristinehamns kommun vill också betona att det är omöjligt att tillgodose samtliga synpunkter då viljan och intressena går isär.

En del synpunkter gäller översiktsplanens redovisning och innehåll. Översiktsplanens syfte är att redovisa kommunens viljeinriktning vad det gäller utvecklingen av den fysiska miljön. Som i all fysisk planering så har kommunen haft tillgång till planeringsunderlag som ligger till grund för olika intresseavvägningar i planen. Översiktsplanen är därmed inte ett uppslagsverk i den meningen att den syftar till att redovisa allt tillgängligt planeringsunderlag.

Synpunkter från myndigheter och kommuner

Under utställningstiden kom ett 6 yttranden som innehöll synpunkter från externa myndigheter och kommuner.

Länsstyrelsen Värmland

Länsstyrelsen i Värmland har en särskilt granskande roll av kommunens översiktsplanering enligt plan- och bygglagen. Under utställningen av planen ska länsstyrelsen inkomma med ett granskningsyttrande som redovisar statens syn på kommunens ställningstaganden och som sedan tillhör planhandlingen.

Översiktsplan för Kristinehamns kommun – Utställning

Ärendet

Rubricerad översiktsplan har översänts till Länsstyrelsen för utställning enligt 3 kap 14 § PBL. Förslaget har sänts för yttrande till berörda myndigheter samt till berörda enheter inom Länsstyrelsen. Post- och telestyrelsen (PTS), Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Luftfartsverket (LFV), Statens geotekniska institut (SGI), Svenska Kraftnät (SVK), Sjöfartsverket, Försvarsmakten och Skogsstyrelsen har inkommit med yttranden med anledning av planförslaget. Sjöfartsverket, Försvarsmakten och Skogsstyrelsen har inget att erinra mot förslaget. PTS, LST Västra Götaland, LST Örebro, LFV, SVK och SGI har lämnat synpunkter som sammanvägts i Länsstyrelsens yttrande. SVKs, SGI och LFVs yttrande bifogas för kännedom.

Förslaget är upprättat 2019 och innehåller följande handlingar:

- Utställningshandling, Översiktsplan för Kristinehamns kommun
- Miljökonsekvensbeskrivning
- Samrådsredogörelse

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 16 § PBL avge ett granskningsyttrande där det ska skall framgå om

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
2. förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,

3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser att Kristinehamns kommun har tagit fram en väl avvägd översiktsplan. Planen har en tydlig struktur som är lätt för läsaren att följa.

Tydliga ställningstaganden görs och kommunen redovisar också tydliga förhållningssätt till olika områden som ska tas hänsyn till. Hållbar utveckling genomsyrar planen, inte minst när det kommer till kollektivt resande och satsningar på grönstruktur och cykelstråk. Kommunens utmaningar finns också redovisade som exempelvis klimatförändringar med bland annat skyfall och översvämning. Landsbygdsutveckling har också hanterats i planen genom att områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen har pekats ut.

Länsstyrelsen anser att det förslag till översiktsplan som presenteras i granskningskedet kommer att utgöra ett bra och tydligt strategiskt underlag för kommunens kommande utveckling inom mark- och vattenanvändning.

I samrådsredogörelsen har kommunen inte redovisat Länsstyrelsens samrådsyttrande i sin helhet vilket också gör att alla punkter som där framfördes inte har bemötts. Länsstyrelsen vill därför nu i granskningskedet särskilt lyfta att granskningsyttrande i sin helhet ska redovisas med översiktsplanen.

I Länsstyrelsens granskningsyttrande lyfts synpunkter angående några av riksintressena och miljö kvalitetsnormer för luft och vatten. Mellankommunala frågor gällande infrastruktursatsningar tas också upp samt frågor gällande hälsa och säkerhet som nya lagkrav, översvämning samt ras, skred och erosion.

Länsstyrelsen anser att avsnittet gällande landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) är allt för generellt och kortfattat för att ett statligt ställningstagande om lämpligheten ska kunna göras. Samtidigt anser Länsstyrelsen att underlaget kring LIS som kommunen presenterar i granskningskedet har stor potential att utvecklas vidare för att uppfylla de krav som finns.

Riksintressen

Yrkesfiske 3 kap 5§ MB

Nyligen har Havs- och vattenmyndigheten (HaV) remitterat ett förslag till översyn av gällande riksintressen för yrkesfiske till Länsstyrelsen och andra aktörer. Då Länsstyrelsen delar kommunens synpunkt att riksintresset bör preciseras så framfördes detta som en synpunkt i Länsstyrelsens yttrande till HaV.

Det nu gällande riksintresset ska fortsatt tillgodoses vilket innebär att det så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringarnas bedrivande. Kommunens anspråk på vattenområden är begränsade i översiktsplanen. Typiska åtgärder som eventuellt kan påverka fiskenäringen kan vara utökning av områden som behöver muddras, nya farleder samt andra anläggningar i vatten. Vidare kan frågan hänga ihop med åtgärder som riskerar att påverka vattenkvaliteten negativt.

Kommentar: Kommunen noterar att Länsstyrelsen framfört kommunens synpunkt.

Kommunikationer - järnväg 3 kap 8§ MB

I översiktsplanen lyfter kommunen vikten av att utveckla järnvägen genom Kristinehamn för att möjliggöra för ett eventuellt dubbelspår mellan Örebro och Kristinehamn i syfte att utöka kapaciteten på stråket mellan Oslo och Stockholm. För att kunna väga denna möjlighet mot andra allmänna intressen har det i översiktsplanen pekats ut vad som kommunen benämner markreservat för nya järnvägsspår. Till underlag för dessa sträckningar ligger resultatet av den utredning som Kristinehamn, Karlskoga, Lekeberg och Örebro kommuner tagit fram 2016. Dessa kommuner planerar också att ta fram en gemensam fördjupad översiktsplan som rör markreservat för nämnda dubbelspår.

Som nämndes i samrådsskedet delar Länsstyrelsen helt kommunens förslag om att dubbelspår bör byggas ut och prioriteras. Denna åtgärd ligger också i linje med åtgärdsvalsstudie (ÅVS) för sträckan Stockholm-Oslo.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att det är positivt att Kristinehamns kommun driver frågan om järnvägens utveckling i översiktsplanen. I avsaknad av en studie utifrån ett nationellt och ett regionalt perspektiv anser Länsstyrelsen det i nuläget är svårt att enskilt bedöma kommunens förslag till markreservaten sett till omfattning och lägen.

Kommunikationer - hamn 3 kap 8§ MB

I översiktsplanen uttrycker kommunen sin önskan om att stärka den befintliga hamnanläggningen genom att möjliggöra för en expansion. En utökning av hamnverksamheten kan medföra ett behov av förstärkta transportvägar till hamnen via järnväg, väg och sjöfart. Dessa vägar är också att betrakta som riksintresse vilket kommunen bör behandla i översiktsplanen.

Kommentar: Att en utökning av hamnverksamheten kan medföra behov av förstärkt järnvägsinfrastruktur är kommunen högst medveten om, vilket också framgår av beskrivningarna om hamn och sjöfart på sidan 46 i utställningshandlingen. Kommunens förslag på hur en förstärkt järnvägsinfrastruktur skulle kunna se ut framgick av kartan "järnvägstransportförsörjning, verksamheter" på sidan 42 i utställningshandlingen. Därutöver redovisar kommunen ett klassificerat vägnät för Kristinehamns tätort vilken anger Karlstadvägen mellan Mariebergsmotet (E18) och hamnen som "Transportgata" på sidan 44 i utställningshandlingen. Kommunens förhållningssätt till riksintressena kommunikationer redovisades på sidan 123 i utställningshandlingen. Dessa resonemang återfinns även i utställningshandling II.

Dessa konsekvenser av planförslaget redovisas och kommenteras även i utställningshandlingen av miljökonsekvensbeskrivningen, på sidan 12.

Länsstyrelsen bör konkretisera vad, utöver redovisad information, det är kommunen bör behandla i översiktsplanen.

Hamnens lokalisering samt föreslagen utökning av dess verksamhet intill Kristinehamns centrala delar kan innebära ökad påverkan vad gäller t.ex. luftkvalitet och lågfrekvent buller. Utökningen kan också innebära behov av muddring och utökade restriktioner för intelligande bebyggelse.

Länsstyrelsen ser ett behov av att frågan om hamnen bör studeras i ett större sammanhang då lokaliseringen ännu inte är prövad enligt miljöbalken.

Kommentar: Den eventuella påverkan som Länsstyrelsen för fram kommer att hanteras i ett miljötillstånd enligt miljöbalken. Kommunen bedömer inte att ett utpekande i översiktsplanen måste föregås av en tillståndsprocess enligt miljöbalken. Kommunen ställer sig frågande till vad Länsstyrelsen syftar till med "i ett större sammanhang". Hamnar är en kommunal infrastruktur och staten har sedan tidigare valt att inte gå vidare med att peka ut strategiska hamnar. Kommunen har tillsammans med Karlstads kommun utrett frågan om lokalisering och utvecklingsmöjligheter och samverkan med övriga ägarkommuner i det gemensamt äga bolaget Vänerhamn AB. Kommunen deltar även aktivt i Trafikverkets regeringssuppdrag om överflyttning av gods till

inrikes och närsjöfart. Länsstyrelsen bör precisera vad som menas med att ”hamnen bör studeras i ett större sammanhang”.

Miljö kvalitetsnormer

Luft

I miljökonsekvensbeskrivningen skrivs det på sidan 30 om miljö kvalitetsnormerna (MKN) för utomhusluft. I texten blandas begreppen ”miljömål” och ”miljö kvalitetsnorm”, detta bör ändras och förtydligas då det är normerna som anges och inte miljömål. I texten hänvisas även till Länsstyrelsen, men de mätningar som gjorts har utförts av Kristinehamns kommun så detta bör ändras.

Kommentar: *Texten i miljökonsekvensbeskrivningen har reviderats i enlighet med synpunkten.*

Vatten

Enligt kommunens redovisning i översiktsplanen är det flera vattenförekomster som idag har en dålig ekologisk och/eller kemisk status. Enligt åtgärdsprogrammet 2016–2021 från Västerhavets vattendistrikt anges flera åtgärder riktade till myndigheter och kommuner i syfte att uppnå god status.

Enligt kommunernas åtgärd 5 ska de säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen. Kommunerna behöver bland annat särskilt uppdatera översiktsplanen med regionala vattenförsörjningsplaner för att säkerställa områden för dricksvattenförsörjning. Detta är viktigt för att översiktsplanen ska kunna ge vägledning och stöd i beslut om användningen av mark- och vattenområden. Om ett utpekande i ÖP inte görs finns det en risk att det planeras i områden som kan komma att vara av största vikt för framtida vattenförsörjning och grundvattenbildning.

I översiktsplanen skjuter kommunen frågan om en regional vattenförsörjningsplan till kommande revidering av översiktsplanen. Enligt åtgärdsprogrammet kan detta inte göras då åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Kommentar: *Åtgärd 5 d i åtgärdsprogrammet 2016-2021 från Västerhavets vattendistrikt beskriver att alla kommuner ska ha en översiktsplan som ger vägledning och stöd i beslut om användningen av mark- och vattenområden och hur den bebyggda miljön ska utvecklas och bevaras. En viktig del är att säkerställa områden för dricksvattenförsörjning och länsstyrelsernas regionala vattenförsörjningsplaner är och kommer att bli ett alltmer betydelsefullt underlag för det arbetet (se länsstyrelsernas åtgärd 4 d). Genom att använda underlaget från regionala vattenförsörjningsplaner i översiktsplaner synliggörs viktiga dricksvattenförekomster, och skyddet av dessa kan då beaktas i planeringen. Markanvändning och verksamheter som innebär betydande påverkan på dricksvattenförekomster kan då undvikas eller anpassas så att miljö kvalitetsnormerna för vatten kraven på dricksvattenkvalitet följs. Klimatförändringarna kan komma att få stor påverkan på dricksvattenförsörjningen i framtiden och är därför en viktig del av planerna.*

Synpunkten överensstämmer inte med åtgärdsprogrammet som enligt ovan anger att det är Länsstyrelsens uppgift att ta fram en regional vattenförsörjningsplan (länsstyrelsernas åtgärd 4 d). Någon sådan är inte framtagen av Länsstyrelsen i Värmland, och kan således inte visas hänsyn i den kommunala översiktsplanen. Kommunen ser fram emot att i översiktsplaneringen ta hänsyn till den regionala vattenförsörjningsplanen när Länsstyrelsen tagit fram en sådan.

Enligt åtgärd 6 ska kommunerna också genomföra sin översiktsplanering så att den bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Kommunen bör redovisa vatten som en resurs och tydliggöra miljö kvalitetsnormerna för vatten som en planeringsförutsättning. Utifrån en samlad överblick behöver kommunen göra en avvägning och prioritering mellan olika anspråk som finns på mark- och vattenområden. Kristinehamns kommun har delvis utfört detta i

översiktsplanen men det behöver tydligare framgå en samlad avvägning och prioritering av åtgärder.

Kommentar: Miljökvalitetsnormerna och kommunens förhållningssätt till dessa framgick av stycket vattenförsörjning i kapitel 4 Hänsyn i utställningshandlingen. Kristinehamns kommun bedömer att översiktsplanen inte föreslår förändringar som kan förväntas försämrade möjligheterna att uppfylla miljökvalitetsnormerna för vatten. Vad kommunen förväntas göra ytterligare är utifrån synpunkten vagt och svårtytt.

Länsstyrelsen anser att planförslaget sedan samrådsskedet har förbättrats men det saknas fortfarande viktiga delar så att det kan förstås hur kommunens förslag till ÖP inte försämrar möjligheten att uppnå MKN för sjöar, vattendrag och grundvatten. Vad grundvattnet har för kemisk och kvantitativ status framgår inte av planförslaget vilken är en brist.

Kommentar: Kommunens förhållningssätt till vatten och vattenförsörjning framgick av kapitel 4 i utställningshandlingen. Vad grundvattnet har för kemisk och kvantitativ status framgick av kartan på sidan 127 i utställningshandlingen. Kommunens bedömning av förslagens påverkan på möjligheterna att uppnå MKN framgick av miljökonsekvensbeskrivningen.

För att förbättra vattenkvaliteten beskrivs att fokus läggs på Vänerns reglering samt att åtgärda vandringshinder i Vassgårdälvén och Varnan. Andra åtgärder föreslås inte i handlingarna utan det anges endast att de utpekade frågorna om mark- och vattenanvändning inte riskerar att försämrade möjligheten att uppnå MKN. Det saknas även information om grundvatten på flera ställen i översiktsplanen. Att upprätta ett delåtgärdsprogram kan vara ett sätt att göra detta på men enligt åtgärdsprogrammet ställs också krav på att åtgärder ska redovisas i översiktsplanen trots att ett delåtgärds-program är upprättat.

Kommentar: Kommunens förhållningssätt innebär att kommunen är villig att samarbeta med Länsstyrelsen och markägare och andra intressenter för att ta fram delåtgärdsprogram. Ett sådant angreppssätt bör gå före att arbeta med enstaka åtgärder. Då inget delåtgärdsprogram finns upprättat kan heller inga åtgärder ur ett sådant redovisas i översiktsplanen. Information om grundvattenförekomster redovisades i kapitel 4, Hänsyn i utställningshandlingen.

Kristinehamns kommun önskar att Länsstyrelsen i utställning II lämnar tydliga synpunkter som vilar på saklig grund och med hänvisning till gällande lagstiftning och koppling till plan- och bygglagens redovisningskrav för översiktsplaner.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen lyfte i samrådsskedet att kommunen hanterat mellankommunala frågor väl i översiktsplanen. Denna synpunkt kvarstår då kommunen tydligt synliggjort och identifierat vilka frågor som kan bli av en mellankommunal betydelse. Det fanns dock en fråga i samrådsyttrandet gällande miljökvalitetsnormer för vatten kopplat till LIS-utpekanden.

I samrådsyttrandet lyftes även handelsetableringar som en mellankommunal fråga. Detta då Länsstyrelsen i kommunens upprättade planprogram för Norra Höja 3:2 m.fl. yttrat sig om att denna typ av större handels- och verksamhetsetablering skulle kunna påverka angränsande kommuner vilket gör frågan mellankommunal. Länsstyrelsen vidhåller denna synpunkt i granskningsskedet då kommunen fortsatt inte har belyst denna aspekt i granskningshandlingarna

Kommentar: Hur kommunen ser på LIS som mellankommunal fråga framgår av avsnittet om landsbygdsutveckling i strandnära läge i utställningshandling II i enlighet med synpunkten. Utpekandet av LIS-områden görs under förutsättning att god VA-lösning enligt gällande lagstiftning kan uppnås på dessa platser.

Hur kommunen ser på handel som mellankommunal fråga framgick av stycket "Handelsstruktur i Kristinehamn" på sidan 57 i utställningshandlingen. Där framgår kommunens bedömning om lokal handelspotential i förhållande till regionalt handelsutbud. Resonemanget är överfört till utställningshandling II.

Hälsa och säkerhet

Nytt lagkrav

Plan- och bygglagen har ändrats sedan översiktsplanen var på samråd vilket innebär en förändring kring vad en översiktsplan ska innehålla. Från och med den 1 augusti 2018 anges att "Av översiktsplanen ska framgå kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra" (3 kap 5§). Kommunen bör därför ändra den inledande PBL-hänvisningen i inledningen då 5§ nu ser annorlunda ut. Kommunen behöver även föra ett resonemang i översiktsplanen kopplat till lydelsen i paragrafen.

Kommentar: *Den inledande PBL-hänvisningen är uppdaterade i enlighet med synpunkten. Kommunens förhållningssätt till risker för skador på den bebyggda miljön har utvecklats i kapitel 4 Hänsyn. Därmed tillgodoses synpunkten.*

Risk- och sårbarhetsanalys

I översiktsplanen hänvisar kommunen vissa frågor till kommunens risk- och

sårbarhetsanalys (RSA). Det finns en RSA sedan tidigare och en som är under framtagande. I översiktsplanen hänvisas både till den gamla och den nya i olika sammanhang vilket upplevs otydligt. Länsstyrelsen vill även belysa att delar av kommunens RSA är belagd med sekretess.

En översiktsplaneprocess ska vara transparent och demokratisk vilket gör hänvisning till ett sekretessbelagt dokument problematiskt.

Kommentar: *Kommunen anser att grunden för allt kommunalt riskarbete är de risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) som görs regelbundet enligt lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH 2006:544). I detta arbete analyseras vilka olyckor och extraordinära händelser som kan drabba kommunen och vilka konsekvenser de förväntas få. Där innefattas bland annat händelser som kan tillskrivas klimatförändringar, exempelvis skyfall och värmeböljor. Riskhantering är en kontinuerlig process som har att ta hänsyn till ny kunskap, förändrade förhållanden på platsen och till den beredskap som i vid mening finns att hantera uppkomna situationer. Alla risker går inte att bygga bort och kommunen kommer därför att behöva använda fler av sina verktyg för att hantera identifierade risker.*

Kommunen anser att i översiktsplanen redovisa förhållningssätt till identifierade risker och hur detta eventuellt påverkar den bebyggda miljön. Detta bedömer kommunen vara innebörden i plan- och bygglagens bestämmelser.

Översvämning

Länsstyrelsen anser att kommunen har hanterat översvämningsaspekten kring skyfall väl. Kartorna med flödesriktningar över kommunens tätorter är tydliga och gällande skyfall uppfyller kommunen kravet i 3 kap. 5§ PBL.

I beskrivningen av skyfall samt stigande nivåer har kommunen belyst att de alltid ska beakta översvämningsrisker i fysisk planering med stöd av kommunens RSA-arbete. I detta arbete har kommunen även gjort en översvämningsplan som bifogats till RSA. Denna innehåller riskbedömningar kopplat till samhällsviktiga verksamheter, förorenade områden, infrastruktur samt befintlig och planerad bebyggelse. Enligt kommunen klargörs även i dokumentet konsekvenserna av en översvämning vilket utgör ett underlag för kommunens riskbedömning och val av riskhanteringsmetod.

Länsstyrelsen vill dock lyfta att kommunens RSA och tillhörande översvämningssplan inte har bifogats översiktsplanen. Hänvisningar som görs i ÖP till dessa dokument har därför inte kunnat verifieras. Länsstyrelsens synpunkter grundar sig därför enbart på det som anges i översiktsplanen.

Kommentar: Kommunen avser att i översiktsplanen redovisa förhållningssätt till identifierade risker och hur detta eventuellt påverkar den bebyggda miljön. Detta bedömer kommunen vara innebörden i plan- och bygglagens bestämmelser. Länsstyrelsen har även tillsyn över kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser (RSA).

På sidan 140 finns en karta för ett område där kommunen tänker tillämpa avstegsprinciper enligt Boverkets tillsynsvägledning. Detta utpekande anser Länsstyrelsen vara allt för generellt och inte kopplat till specifika projekt som föreslås i översiktsplanen. Avsteg kan tillämpas men de bör vara mer geografiskt avgränsade och knutna till en analys om riskbedömning samt konsekvenser. Länsstyrelsen anser därför att punkt 6 och 7 under kommunens förhållningssätt på sidan 133 i planhandlingen inte är tillämpbara enligt Boverkets tillsynsvägledning då detta är allt för generellt hållet.

Kommentar: Kartredovisningen av området för tillämpning av Boverkets avstegsprinciper är preciserad och reviderad i enlighet med synpunkten.

Sista punkten på samma sida tar upp ”känslig verksamhet” och att planering och lovgivning för denna alltid ska analysera konsekvenserna av en 1000- årshändelse för stigande nivåer i Vänern. Länsstyrelsen ställer sig frågande till vad kommunen menar med ”känslig” verksamhet och antar att det är samhällsviktig verksamhet som åsyftas. Enligt tillsynsvägledningen ska högsta beräknat flöde användas vid denna typ av verksamheter. Angående kommunens redovisade vattennivåer i Vänern på sidan 138–139 så framgår det inte vilken nivå som siffrorna representerar. Enligt de planeringsnivåer som Länsstyrelsen Värmland och Västra Götaland använder sig av ska beräknad högsta vattennivå för Kristinehamn vara 47,125 m.ö.h. RH2000 då Länsstyrelserna inkluderar vinduppstuvning i beräkningen.

Kommentarer: Översiktsplanen är reviderad och har förtydligats i enlighet med synpunkten.

Kristinehamns kommun vill dock påpeka att ”beräknat högsta flöde” är en metodik som kommer från dammsäkerhetsarbete, och syftar till att dimensionera dammkonstruktioner. Beräkningsmetoden används först efter att en konsekvensanalys visat att ett eventuellt dammbrott skulle innebära oacceptabla konsekvenser nedströms. Utan den inledande konsekvensanalysen är metoden felanvänd. Ett sådant angreppssätt är problematiskt och följer inte kända riskhanteringsmetoder. Föreskrifter om RSA och förarbetena kring lagen om extraordinära händelser pekar också på vikten av att inte planera för vissa risker mer än andra.

BHF-metoden syftar till att eliminera sannolikheten för dammbrott varför beräkningarna innehåller en sammanslagning av flera ogynnsamma faktorer. Resultatet är att det beräknade flödet får en mycket låg sannolikhet, bedömt att vara högst 1/10 000. Att som Länsstyrelsen Värmland och Västra Götaland addera vinduppstuvning på en vinduppstuvad vattennivå utan att multiplicera sannolikheten är felaktigt och ej tillämpligt enligt sannolikhetslära. Den vattennivå som Länsstyrelsen anger stämmer inte överens med SMHI:s senaste beräkningar och kan inte härledas till en beräkningsbar BHF.

Kristinehamns kommun tillämpar SMHI:s senaste beräkningar på framtida vattennivåer enligt kända riskhanteringsmetoder som vilar på vetenskaplig grund. Kristinehamns kommun vill uppmana nämnda Länsstyrelser att göra detsamma.

Ras, skred och erosion

Frågor gällande ras, skred och erosion har översiktligt belysts i översiktsplanen. På sidan 130 beskrivs kortfattat en översiktlig skredriskinventering samt en översiktlig kartläggning av erosionsförhållanden. Det anges dock inte vem som har utfört inventeringen. Kommunen anger

också sitt förhållningssätt att "utredningar om geoteknik krävs före byggande i områden där skredrisk kan antas föreligga".

Länsstyrelsen samt SGI anser att i en översiktsplan bör geotekniska förutsättningar översiktligt redovisas med avseende på geotekniska riskfaktorer (t.ex. risker för ras/skred i berg/jord, erosion och översvämning). Geotekniska riskfaktorer kan vara avgörande vid planering och bör därför redovisas tidigt i planprocessen.

Kommunen har i text angett några känsliga området utmed vissa vattendrag. Länsstyrelsen anser att dessa typer av riskområden bör redovisas på kartbilder som underlag för strategiska val av lämplig markanvändning.

Hur riskområden ska utredas i samband med kommande detaljplanering eller bygglov bör klargöras av kommunen genom att upprätta en strategi. Avsikten med strategin är att belysa de geotekniska säkerhetsfrågorna och vilket utredningsbehov som kan krävas i samband med detaljplaneläggning. Strategin innebär också att de geotekniska säkerhetsfrågorna kommer med tidigt vid planläggning och bygglovgivning vilket är ett stöd för att styra markanvändning mot ökad säkerhet och minskade kostnader. SGI ger i sitt yttrande förslag på hur en sådan kan utformas, se bilaga.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med kartering av planeringsförutsättningar med hänsyn till kända förutsättningar för ras, skred och erosion i enlighet med synpunkten.

Kristinehamns kommun vill dock påpeka att föreliggande sannolikhet för ras och skred inte behöver innebära att marken per automatik är olämplig för bebyggande, utan samma åtgärder ska då vidtas som vid prövning av all annan bebyggelseutveckling enligt gällande lagstiftning. Karteringen pekar istället på var det kan vara skäl att göra vidare geotekniska undersökningar innan byggnation.

Geotekniska utredningar genomförs där skredrisk kan antas föreligga enligt redovisade planeringsunderlag. Kommunen bedömer att det därutöver inte krävs någon ytterligare strategi för hantering av sannolikheten för ras och skred då detta inte är något stort problem i kommunen.

Slutligen bör kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av ras, skred och erosion samt hur sådana risker kan minska eller upphöra redovisas i översiktsplanen. Länsstyrelsen gör bedömningen att kommunen inte uppfyller kravet enligt 3 kap 5 § PBL i utställningshandlingen då avsnittet är kortfattat och inte innehåller alla de beståndsdelar som SGI rekommenderar.

Kommentar: Problemen med ras, skred och erosion bedöms vara små inom kommunen. Avsnittet om miljö, hälsa och säkerhet har utvecklats med förtydliganden om kommunens förhållningssätt enligt kraven som införts i 3 kap 5 § PBL.

Av översiktsplanen ska enligt bestämmelserna i plan- och bygglagens 3 kap 5 § "kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra". Att det som i enlighet med Länsstyrelsens synpunkt skulle krävas en strategi i enlighet med SGIs rekommendationer för att uppfylla detta krav bedömer kommunen saknar lagstöd.

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen har några synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen vilket rör redovisningen av vissa miljömål och frågor kring vattenkvalitet.

Levande sjöar och vattendrag – Ökad bebyggelse vid stränder kan betyda försämring av kvalitetsfaktorer för bedömning av god ekologisk status för miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Kommunen redovisar inget om detta i planhandlingarna vilket bör läggas till. Under rubriken Effekt anges att planens inriktning har sammantaget liten påverkan på miljömålet. Alla sex preciseringar som gjorts nationellt är dock inte kommenterade vilket bör tas med.

Kommentar: *Preciseringen av miljömålet som Länsstyrelsen hänvisar till lyder som följer: "Oexploaterade och i huvudsak opåverkade vattendrag har naturliga vattenflöden och vattennivåer bibehållna." Vidare är det vattenreglering till förmån för energiproduktion anges vara det största hotet för miljömålet. Preciseringsen av miljömålet handlar således om exploateringar av vattenförekomster vilket påverkar flöden och vattennivåer, och inte primärt exploatering på stränder. Då miljöbalkens bestämmelser om "fri passage" gäller oavsett ett LIS-utpekande bedömer kommunen att LIS-områdenas direkta påverkan på flöden och vattennivåer som mycket begränsad. Anläggande av beständiga byggnationer i vatten är dessutom vattenverksamhet som beroende på omfattning är anmälnings- eller tillståndspliktigt enligt miljöbalkens 11:e kapitel.*

God bebyggd miljö – Likt miljömålet ovan saknas preciseringarna och ett resonemang där föreslagen vattenanvändning och infrastrukturen kring vattenförsörjning bör vara med. För att miljömålet ska kunna uppfyllas behövs aktuella och relevanta planeringsunderlag och en samordnad planering av bebyggelse och infrastruktur. Utredningar om framtida vattentäkter, reservvattentäkter och grundvattentillgångar saknas i handlingen vilken är en brist.

Under rubriken Vatten- och avloppsutveckling på sidan 12 nämns endast vatten och avlopp kopplat till fritidshusområden. Länsstyrelsen anser också att kommunen bör föra ett resonemang om kommunens andra avloppsreningsverk.

Kommentar: *Miljökonsekvensbeskrivningen är kompletterad med en bedömning av planens påverkan på de miljömålpresiseringar som av kommunen bedöms relevanta utifrån planens inriktning och ställningstaganden.*

Översiktsplanen redovisar befintliga vattentäkter och utbredningen för dess formella skydd. Kommunen är fullt medveten om att frågan om reservvattentäkt behöver utredas, vilket också redovisas i avsnittet "vattenförsörjning" i utställningshandling. Grundvattentillgångar i kommunen redovisades på sidan 128 i utställningshandling. Kristinehamns kommun välkomnar också kommande regionala vattenförsörjningsplan när än en sådan tagits fram av Länsstyrelsen.

Kommunen önskar att Länsstyrelsen preciserar sin synpunkt gällande att föra ett resonemang om kommunens andra avloppsreningsverk i förhållande till planförslaget och dess konsekvenser.

Länsstyrelsen har tidigare lyft Fiskartorpets reningsverk i Kristinehamn tätort och dess bekymmer med ovidkommande vatten som orsakar breddning. Vad kommunen avser vidta för åtgärder avseende denna anläggning bör framgå av miljökonsekvensbeskrivningen.

Kommentar: *Kommunen är väl medvetna om kapaciteten hos Fiskartorpets reningsverk. Eftersom kommunens planering möjliggör en bebyggelseutveckling som också innebär tillkommande bostäder och verksamheter kommer krav att ställas på reningsverkets kapacitet i ett senare skede enligt gällande lagstiftning.*

Under punkt 7.2 på sidan 31 saknas en beskrivning av ekologisk och kemisk status för ytvatten samt kemisk och kvantitativ status för grundvatten. Under rubriken Konsekvenser nämns t.ex. utvecklingsområden som dessutom skulle kunna få konsekvenser på grundvatten men detta nämns inte av kommunen i form av eventuella åtgärder varken i MKB eller i översiktsplanen. Föreslagen åtgärd är fokus på reglering av Vänern och vandringshinder i Vassgårdäälven och Varnan. Länsstyrelsen anser detta bra men det saknas helt ett resonemang kring vad kommunen exempelvis avser att göra med dagvatten från industriområden, båtplatser/upplag etc. för att den ekologiska och kemiska statusen ska kunna bli god.

Kommentar: Redovisningen av ekologisk och kemisk status för ytvatten och kemisk och kvantitativ status för grundvatten skedde på sidan 9 i utställningshandlingen. Redovisningen är flyttad i enlighet med den redaktionella synpunkten. Nuvarande industriområden och båtupplag är inte konsekvenser av planförslaget.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Länsstyrelsens ställningstagande och fortsatt prövning

I samrådsskedet gjorde Länsstyrelsen ställningstagandet att avsnittet om LIS var så översiktligt att ställningstagande för varje enskilt utpekande inte kunde göras. Resonemang kring restriktivitet vid Väneren sänkades. Vidare lyfte Länsstyrelsen synpunkter om lokaliseringsprövning, kollektivtrafik och miljö kvalitetsnormer för vatten. Kommunen har i samrådsredogörelsen kortat ned Länsstyrelsens synpunkter väsentligt vilket innebär att alla synpunkter om LIS inte framgår och har därför heller inte bemötts av kommunen.

Kommentar: Under samrådet ska länsstyrelsen bistå med befintliga planeringsunderlag, diskutera kriterier för LIS-områden med kommunen och hjälpa till med avgränsning av miljöbedömningen om planen antas medföra en betydande miljöpåverkan. Under samrådet ska länsstyrelsen särskilt verka för att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med kriterierna i 7 kap. 18 e § miljöbalken. Allt i enlighet med Naturvårdsverkets och Boverkets gemensamma handbok för planering och prövning av strandskydd.

Med anledning av Länsstyrelsens ställningstagande i samrådet har kommunen efterfrågat och genomfört en särskild avstämning om principiella ställningstaganden och LIS tillsammans med Länsstyrelsens handläggare mellan samråd och utställning av översiktsplanen.

Samrådsredogörelsen avgränsades till att presentera en sammanfattning av de synpunkter som hade relevans för översiktsplanen och stöd i gällande lagstiftning.

Kommunen har sedan samrådsskedet gjort stora förändringar i LIS-förslaget och har bland annat tagit bort två delområden. Trots förändringarna anser Länsstyrelsen även nu i granskningskedet att avsnittet om Landsbygdsutveckling i strandnära lägen är för översiktligt för att en lämplighetsbedömning för varje enskilt område ska kunna göras. Att peka ut LIS-områden är ingen garant för att strandskyddsdispens kan beviljas när frågan prövas inom ramen för förhandsbesked eller detaljplan.

Kommentar: Några stora förändringar av kommunens utpekande av LIS har inte skett mellan samråd och utställning. Tre områden togs bort som ett resultat av politisk vilja och berörda markägares önskemål. Ett område har delats i två delar med hänsyn till tidigare ställningstaganden på platsen. Därutöver omfattades några områden av mindre justeringar i omfattning. Översiktsplaneförslaget har mellan samråd och utställning utvecklats gällande redovisningen av planeringsunderlag och planeringsförutsättningar, i enlighet med Länsstyrelsens synpunkter. Efter utställningen har förslaget ytterligare utvecklats med beskrivningar av planeringsunderlag i enlighet med Länsstyrelsens önskemål.

Kommunen väljer att i översiktsplanen redovisa områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så kallade LIS-områden i enlighet med plan- och bygglagens 3 kapitel 5 §. Områdena är platser som kommunen bedömer är särskilt lämpliga för bebyggelseutveckling i syfte att landsbygderna även i framtiden ska vara en attraktiva och levande boendemiljöer. Avsnittet om Landsbygdsutveckling i strandnära lägen ska således läsas, och granskas, tillsammans med övriga ställningstaganden och förhållningssätt i översiktsplanen. Som grund för kommunens utpekande ligger en tillämpning av Naturvårdsverkets och Boverkets gemensamma handbok för planering och prövning av strandskydd. Process och formkrav för utpekande av LIS-områden regleras i plan- och bygglagen.

Länsstyrelsen ställningstagande anger inte att områdena varken är olämpliga eller lämpliga för LIS, detta får vidare prövas i kommande skede med strandskyddsupphävande i detaljplan eller dispens i bygglovskedet. Det kan finnas en risk för att prövningen i senare skede kan leda till att LIS inte är tillämpningsbart som särskilt skäl om det visar sig vara svag koppling till service eller

påverka strandskyddets syften. Nedan följer mer detaljerade synpunkter på LIS-förslaget i översiktsplanen.

Kommentar: Översiktsplanen ska enligt miljöbalkens 7 kapitel 18 e § ge vägledning vid bedömning av om en plats ligger inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Kommunen bedömer att Länsstyrelsens ställningstagande motverkar den vägledning som är tänkt att ges i översiktsplanen. Att som Länsstyrelsen hänvisa till prövning i senare skede utan att ta egen ställning till lämpligheten i kommunens utpekande bedömer kommunen inte efterleva lagstiftarens intentioner.

Landsbygdsutveckling och strandskyddets syften

Kommunens redovisning av respektive delområde behöver fördjupas med motiveringar kring områdets betydelse för landsbygdsutvecklingen. Texten är generellt hållen och samma text upprepas för flera delområden. Kommunen behöver t.ex. vara mer specifik i kopplingen mellan föreslagen markanvändning och vilken närliggande service den avser att stötta.

Kommentar: För att bebyggelseutveckling i strandnära lägen ska bidra till en hållbar landsbygdsutveckling som gynnar underlaget för service är det viktigt att bebyggelse- och näringsutvecklingen följer befintliga geografiska och kulturella strukturer och sammanhang. LIS-områdena är därför lokaliserade till sex stycken geografiska sammanhang, kallade bygder (landsbygder). De olika bygderna samspelar och har olika relationer till omgivningen, där olika typer av service och serviceorter representerar ömsesidiga beroenden. Transporter är ett naturligt inslag i glesare bebyggelsestrukturer varför avstånden till service många gånger varierar. De här relationerna och transportsambanden i förhållande till kommunens utpekade serviceorter framgår av kartan "Landsbygdsutveckling" i utställningshandling II. Flera samband och relationer är gemensamma för flera LIS-områden i en och samma bygd.

Redovisningen av planeringsförutsättningar och ställningstaganden har utökats och förtydligats i enlighet med Länsstyrelsens synpunkter. Vad gäller koppling till befintlig service pekar kommunen ut serviceorter, och inte enskilda serviceaktörer. Enskilda serviceaktörer och verksamheter bör inte vara utgångspunkten i en översiktsplan såväl som i annan kommunal planering. Detta har även Länsstyrelsen konstaterat i sitt arbete med det regionala serviceprogrammet. Servicenivån skiljer sig dessutom mellan olika orter och bygder i kommunen och kan ibland vara utspridd i en glesare struktur.

Kommunen avser att i översiktsplanen pröva LIS-områdenas lokalisering i ett större sammanhang. Det går i en översiktsplan inte att redovisa exakt vilken påverkan en idag okänd exploatering eller byggnation kommer att få. Att i det här skedet dra slutsatser om eventuella byggnationers effekter för enskilda verksamhetsutövare bedömer kommunen inte efterleva lagstiftarens intentioner.

När det kommer till strandskyddets syfte att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten behöver kommunen utveckla förslaget. Som Länsstyrelsen lyfte i samrådsskedet kan det finnas naturvärden inom ett område även om det inte finns något särskilt utpekat idag. I något av områdena har kommunen exempelvis angett att det finns en nyckelbiotop i närheten utan ett resonemang kring om denna kan anses påverkas på något sätt.

Kommentar: Kommunen avser att längre sammanhängande strandlinjer utan påverkan från exploatering i huvudsak ska fortsätta att vara oexploaterade i syfte att främja allmänhetens tillgänglighet till sammanhängande naturområden, men kanske främst till att främja djur- och växtlivets livsvillkor vid stränder. För detaljerad värdering av strändernas naturvärden har kommunen utvecklat ett verktyg för att klassificera strandvegetation i enlighet med Naturvårdsverkets handbok i frågan. Klassificerade naturvärden redovisas i kartorna för respektive LIS-område och det finns ställningstagande om att hänsyn ska visas där värden finns inom LIS-området.

Anseende eventuell påverkan på omgivande naturvärden bör detta vara avhängigt omfattning och utförande på vad som byggs i ett senare skede. Det går dock inte i ett översiktplaneskede att redovisa exakt vilken påverkan en idag okänd byggnation eller exploatering kan få. Kommunen bedömer inte att de finns lagstöd för att behöva göra en

sådan bedömning. Kommunen ska kunna säkerställa att strandskyddets syften tryggas, vilket kommunen bedömer att de gör.

Några delområden ligger nära skyddade områden enligt Natura 2000 samt naturreservat. Även här behöver ett resonemang föras kring eventuell risk för påverkan. Ett av områdena, Baggtorp, omfattas till viss del av ett fågelskyddsområde med tillträdesförbud delar av året. Detta finns inte beskrivet i handlingarna.

Kommentar: Förslaget har utvecklats i enlighet med synpunkten. LIS-området Baggtorp är reviderat i omfattning för att undvika konflikt med fågelskyddsområdet.

Länsstyrelsen kan inte se att kommunen gjort någon bedömning kring naturvärden i vatten. Kommunen bör tydliggöra att naturvärdesinventeringar på land och eventuellt i vatten kan komma att krävas i kommande prövning med detaljplan eller förhandsbesked och bygglov.

Kommentar: Strandskyddet gäller lika mycket på land som i vatten. Kriterierna för ett LIS-område enligt miljöbalkens 7 kapitel 18 e § gör heller ingen skillnad på om en plats ligger på land eller i vatten. För att tillämpa bestämmelserna konsekvent pekas lika mycket av strandskyddet på land och i vatten ut som lämpligt för landsbygdsutveckling, så länge inget särskilt värde eller intresse gjort att annan avgränsning är nödvändig. Förslaget har förtydligats med hänvisning till gällande lagstiftning.

Strandskyddet syftar också till att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden. Länsstyrelsen tolkar kommunens redogörelse per LIS-område som att det beskrivs hur förutsättningarna ser ut idag, och inte kopplat till det som planförslaget medger. Det finns heller inget resonemang kring hur bebyggelsen ser ut i anslutning till LIS-området vilket kan bli en betydande faktor i bedömningen av områdets tillgänglighet för allmänheten.

Kommentar: Syftet med miljöbalkens bestämmelser om "fri passage" är att stränderna fortsatt ska vara allmänt tillgängliga och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Platser där allmänhetens tillgång till stranden idag är god kommer detta att råda även fortsatt genom tillämpningen av bestämmelserna om "fri passage". Kommunen har infört rubrikerna "förutsättningar" och "ställningstaganden" i beskrivningen av varje LIS-område för att underlätta läsbarhet och tolkning av det utvecklade förslaget. Vad gäller befintlig bebyggelse beskrivs detta under rubriken "läge och bebyggelse" för varje LIS-område i utställningshandlingarna.

Vissa områden omfattas av riksintresse enligt 3 och 4 kap för friluftslivet. Kommunen beskriver inte påverkan på dessa riksintressen vilken är en brist.

Kommentar: Påverkan på riksintressena torde vara avhängigt vad som faktisk kommer att byggas på platsen i ett senare skede. Det går i en översiktsplan inte att redovisa exakt vilken påverkan en idag okänd exploatering eller byggnation kommer att få. Att vissa LIS-områden omfattas av riksintressena för friluftslivet är en realitet som kommer att behöva visas hänsyn i senare skede. Flera typer av byggnationer och exploateringar kan komma att gynna riksintressena för friluftsliv genom att tillgängligheten till ständer och vattenområden ökar.

Restriktivitet

I samrådsskedet lyfte Länsstyrelsen att kommunen saknade en beskrivning av hur kommunen förhåller sig till den restriktivitet som råder vid Vänern enligt 7 kap. 18 e § 3 MB. Länsstyrelsen konstaterade då att Vänerns strandområden i Kristinehamn kommun idag är exploaterade i stor omfattning.

Kommunen anger att störst efterfrågan på mark råder i Kristinehamns tätort och att kommunen därför undantagit detta område från LIS. Det anges också att endast 2 % av kommunens vänerstrand ianspråkats med LIS. Länsstyrelsen saknar fortsatt ett resonemang kring hur mycket av kommunens stränder som kan anses vara exploaterade i förhållande LIS-förslaget. Kommunen behöver också särskilt belysa att de utpekade områdena vid Vänern endast har en liten betydelse

för att tillgodose strandskyddets syften. Denna redovisning bör lämpligtvis göras ur ett större perspektiv än inom varje enskilt område.

Kommentar: Efterfrågad information fanns i kartan ”strändernas funktion” på sidan 85 i utställningshandlingen.

Förslaget har utvecklats med redovisningen av en analys av vägar och byggnader längs med stränderna som visar att ca 23 % av kommunens stränder är påverkade av någon form av exploatering. Därmed inte sagt att alla byggnationer motverkar strandskyddets syften. Exempelvis kan en väg underlätta för allmänhetens tillgänglighet till strandområdet, och därmed verka för ett av strandskyddets syften.

Kommunen avser att stora sammanhängande strandlinjer utan påverkan från exploatering i huvudsak ska fortsätta att vara oexploaterade i syfte att främja allmänhetens tillgänglighet till sammanhängande naturområden, men kanske främst till att främja djur- och växtlivets livsvillkor vid stränder. En kartläggning av sådana stränder redovisas i de bygdevisa kartorna och har visats hänsyn vid utpekandet av LIS-område då dessa ofta bedöms ha större betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Generellt om LIS-förslaget

Översiktsplanen i stort har präglats av kommunens tydliga ställningstaganden och förhållningssätt kring olika frågor kopplat till mark och vattenanvändning. Länsstyrelsen bedömer dock att avsnittet om LIS saknar denna tydliga inriktning och klara ställningstaganden. Kommunen har valt LIS-områden utifrån vissa satta kriterier som varit platsens attraktivitet i förhållande till vattnet, tillgänglighet via vägar och tillgång till service. Hänsyn har också tagits till höga värden och skyddade områden av olika slag samt att en god VA-lösning kan uppnås.

Kommentar: Kommunen har valt att i översiktsplanen redovisa LIS-områden i enlighet med plan- och bygglagens 3 kapitel 5 §. Ställningstagandena för LIS-områdena ska således läsas tillsammans med övriga ställningstaganden och förhållningssätt i översiktsplanen.

Förslaget har utvecklats i redovisningen av planeringsförutsättningar och ställningstaganden för att underlätta läsning och granskning.

Länsstyrelsen noterar att kommunen i översiktsplanen i övrigt lägger mycket tyngd i betydelsen av kollektivtrafiken samt att kunna ta sig fram via cykel om man bor inom ett visst avstånd till service. I LIS-avsnittet saknas detta resonemang i granskningshandlingen, detta var även en synpunkt som Länsstyrelsen hade i samrådsskedet.

Kommentar: Ställningstagandena för LIS-områdena ska läsas tillsammans med övriga ställningstaganden och förhållningssätt i översiktsplanen. Kommunens ställningstagande gällande kollektivtrafik redovisas på sidan 36 i utställningshandlingen.

Under beskrivningarna av varje enskilt område saknas kommunens bedömning av hur många bostäder som kan anses lämpligt att bebygga området med. Kommunen skriver övergripande om LIS kopplat till kommunens bostadsförsörjning, Länsstyrelsen anser att detta bör utvecklas ytterligare.

Kommentar: Kommunen bedömer inte att LIS-områdena först och främst ska syfta till bostadsförsörjning, utan att skapa möjligheter till landsbygdsutveckling samt ökad attraktivitet. Om byggande inom ett LIS-område kan bidra till minskad bostadsbrist är det såklart en fördel.

Det går dock inte i ett översiktplaneskede att redovisa exakt vilken effekt en idag okänd byggnation eller exploatering kommer att få. Förslaget har utvecklats i enlighet med synpunkten, med en bedömning av vad som är rimligt att utveckla inom området.

Där det föreslås verksamhetsutveckling saknas det en beskrivning av vilken typ av verksamhet som avses utvecklas. Om detaljplan förespråkas för nybyggnation eller om vidare prövning avses att ske med förhandsbesked och bygglov framgår inte av varje LIS-område.

Kommentar: Där så är känt har detta kommenterats i det utvecklade förslaget. Resonemanget är i det här skedet dock av spekulativ karaktär. Detaljplanekravets inträde på en given plats kommer i första hand inte vara avhängigt kommunalt ställningstagande gällande ett LIS-område i ÖP.

De bifogade kartorna ger knapphändig information då det inte går att utläsa var angränsande byggnader ligger, vilken naturtyp det är samt var strandskyddslinjen går (utökat respektive generellt). Det går heller inte att utläsa LIS-områdenas förhållande till varandra vid samma sjö förutom vid den översiktliga kartan över hela kommunen. Detta är en brist ur orienteringssynpunkt samt för den sammanvägda avvägningen om lämplighet. Kommunen har även pekat ut generella områden i vatten utan särskilt motivering, detta bör motiveras och områden för eventuella bryggor bör preciseras.

Kommentar: Länsstyrelsen har till utställningen fått hela översiktsplanen med dess mark- och vattenanspråk digitalt enligt önskemål varför bakgrundskarta bör kunna väljas efter tycke och smak. Det utökade strandskyddet är beslutat av Länsstyrelsen i Värmland varför kunskapen om dess utbredning bör vara god.

Det utvecklade förslaget har dock kompletterats med områdesvisa/bygdevisa kartor som redovisar LIS-områdena i ett större geografiskt sammanhang i enlighet med synpunkten.

Strandskyddet gäller lika mycket på land som i vatten. Behovet av bryggor och andra byggnationer i vatten har inte studerats i detalj då detta sannolikt är avhängigt vad som byggs på land. Kriterierna för ett LIS-område enligt miljöbalkens 7 kapitel 18 e § gör ingen skillnad på om en plats ligger på land eller i vatten.

Kommunen redovisar både i planförslaget och miljökonsekvensbeskrivningen hur stor andel strandlinje i varje sjö som ianspråkats med LIS. Länsstyrelsen anser att detta resonemang har sina brister då detta inte endast är den faktor som avgör lämpligheten av utpekandet i förhållande till begränsning samt restriktivitet. Kommunen för inget resonemang kring hur mycket av kommunens stränder som idag är exploaterade vilket sätter andelen som ianspråkats med LIS i en helt annan dager. Det framgår inte heller om det finns planer på mer byggnation kring sjön i förhållande till påverkan på miljö kvalitetsnormer för vatten samt andra kommuners möjlighet att peka ut LIS-områden.

Kommentar: Resonemanget om hur stor andel strandlinje som omfattas av kommunens LIS-utpekande var framtaget till den särskilda avstämning om LIS som skett tillsammans med Länsstyrelsen mellan samråd och utställning av översiktsplanen. Länsstyrelsen hade då inga ytterligare frågetecken kring kommunens redovisning.

Det utvecklade förslaget har vidare kompletterats med tydligare resonemang och ställningstaganden gällande restriktivitet och hänsyn till stränder av större betydelse för strandskyddets syften kring samtliga sjöar, samt den särskilda restriktivitet som råder vid Väneren där stor efterfrågan på mark råder.

Mellankommunala och regionala aspekter

Länsstyrelsen Värmland lyfte i samrådet LIS-utpekanden vid Skagern som en särskild mellankommunal fråga som kommunen behövde redovisa. Synpunkter från angränsande länsstyrelser, Örebro och Västra Götaland, gällande mellankommunala aspekter har inkommit under granskningsskedet. Åtta områden pekas ut i Kristinehamn kommun vid Skagern som delas med Degerfors, Laxå och Gullspångs kommuner. Kristinehamns kommun anger att Skagern är den sjö där störst andel strandlinje pekas ut för LIS samt att det är i andra kommuner som strandlinjen är opåverkad. Länsstyrelsen vill lyfta att både Degerfors och Laxå kommun båda har pekat ut LIS-områden vid Skagern.

Kommentar: Kommunen bedömer att allmänhets tillgänglighet och livsvillkoren för djur- och växtlivet ska bedömas utifrån rådande faktiska förutsättningar, och inte vilka strandavsnitt som omfattas av LIS-utpekanden från andra kommuner. Kommunens bedömning vilar på insikten om att Rudskogabygden är ett av de tydligaste och mest omfattande bebyggelsemässiga och kulturella sammanhang längs sjöns stränder. Det är också en landsbygd som kommunen avser att stärka med hjälp av LIS. Utvecklingsområdena i Rudskogabygden är små och tydligt avgränsade med hänsyn till landskap och kulturmiljöer.

Länsstyrelserna anser det viktigt att kommunerna kring sjön lyfter aspekten kring påverkan på sjöns miljö kvalitetsnormer för vatten. I den bedömningen behöver kommunerna göra en helhetsbedömning kring påverkan på varje enskild kvalitetsfaktor. Planläggningen av de föreslagna LIS-områdena ska medverka till en förbättrad vattenkvalitet enligt de mål som är uppställda. Är detta inte möjligt för alla delområden, ska den medverka till att en försämring förhindras.

Länsstyrelsen i Västra Götaland har även lyft Gullspångsälvens viktiga laxbestånd och Natura 2000 område som en viktig fråga att ta hänsyn till när det gäller eventuell påverkan på vattenkvalitet till följd av exploatering kring sjön.

Kommentar: Skagerns negativa status beror främst på dämningen av Gullspångsälven, och har alltså väldigt lite med enskilda avlopp att göra.

Kommunen bedömer också att det idag saknas tydliga bevis för att bebyggelse i sig har en påverkan på vattenkvalitet i sjöar generellt. Däremot är kommunen medveten om att enskilda avloppsanläggningar kan innebära en negativ påverkan på vattenmiljön. Från nya avloppsanläggningar av modernt snitt är dock utsläppen mycket begränsade jämfört med äldre anläggningar. Kommunen följer utvecklingen av utsläpp från enskilda avloppsanläggningar genom sitt tillsynsansvar. LIS-områdena pekas ut under förutsättning att hållbara och godkända avloppsreningsanläggningar enligt gällande lagstiftning ska kunna anordnas. Detta säkerställs i efterföljande planering eller lovgivning.

Miljökonsekvensbeskrivningen är uppdaterad i redovisningen av konsekvenser utifrån miljö kvalitetsnormerna.

Övrigt

Höga objekt och inflygningsområde

Luftfartsverket har i sitt yttrande lyft att Kristinehamns kommun berörs av den s.k. MSA-påverkande ytan (skyddsområde på 60 km kring flygplats där flygplanen påbörjar den sista delen av inflygningen) för Örebro och Karlstads flygplatser.

Det bör framgå av översiktsplanen att lokalisering av höga byggnader och objekt som exempelvis vindkraftverk inom denna yta ska samrådats med berörd flygplats. Både Örebro och Karlstads flygplats utgör riksintresse varför kommunen bör redovisa dessa i översiktsplanen. I översiktsplanen nämns ingenting om flyghinder för den civila luftfarten, endast Försvarets regler nämns. Vad som gäller avseende civil luftfart bör nämnas i översiktsplanen, se bifogat yttrande från Luftfartsverket.

Kommentar: Översiktsplanen är uppdaterad i enlighet med synpunkten.

Elförsörjning

Elförsörjningen och dess distributionsnät är en viktig del av infrastrukturen. Elsystemets behov är en mellankommunal fråga, en beredskapsfråga, en säkerhetsfråga och berör de statliga intressena då elsystemets mark- och vattenanspråk kan vara ett allmänt intresse inom både eldistribution och totalförsvaret.

I översiktsplanen bör kommunen inom sitt mandat och rådighet försöka säkerställa elsystemets behov, då det är en grundförutsättning för ett fungerande samhälle. En god planering för elförsörjning och elberedskap som en grundläggande samhällsfunktion bör säkerställas.

Länsstyrelsen ser inte att Kristinehamns kommun i översiktsplanen synliggör elsystemet eller den kommunala effektsituationen i sina kartor eller under avsnitt rörande infrastruktur, mellankommunala frågor och hänsynsområden.

I anslutning till elsystemets anläggningar kan det föreligga behov för innehavare av en elanläggning att använda annan infrastruktur såsom järnvägar, hamnar, broar, tunnlar och vägar för att exempelvis kunna transportera material, genomföra underhåll och reinvesteringar. Det är därför viktigt att kommunen även har detta i åtanke när olika projekt planeras i kommunen. Se mer i yttrande från Svenska Kraftnät.

Kommentar: *Kristinehamns kommun bedömer att det först och främst är vindkraftsutbyggnaden som ställer förändrade krav på elsystemet. Därför har resonemang och förhållningssätt till energidistributionen i förhållande till vindkraftsetableringar införts i utställningshandling II, i enlighet med synpunkten.*

Yttrandet från Svenska kraftnät tar även upp frågan om kommunalt förhållningssätt till vattenkraft. Även detta finns infört i utställningshandling II.

Trafikverket

Trafikverket konstaterar fortsatt att ingen detaljerad utredning tagits fram som kan visa en något mer preciserad linje varför det inte med säkerhet kan sägas att den nya sträckningen (Nobelbanan, kommunens anmärkning) kommer sammanfalla med någon av de korridorer som Kristinehamns kommun pekar ut som markreservat. Trafikverket vill poängtera att en rad frågeställningar kommer att behöva utredas innan en slutlig linje kan föreslås. I Trafikverkets normala utredningsarbete börjar man med ett relativt omfattande utredningsområde som successivt snävas in till korridorer som ofta är bredare än de kommunen pekat ut. Först i ett skede när korridorval är gjort brukar en mer specifik och smalare utbredning kunna tas fram. Risk finns att de nu utpekade korridorerna inte kommer att kunna sammanfalla med den faktiska slutliga linjen för eventuell ny järnväg oavsett om det föreligger ett markreservat eller inte. Trafikverket motsätter sig inte kommunens utpekande av markreservat men ser att detta i ett så tidigt skede inte kan säkerställa en preciserad lokalisering av Nobelbanan.

Kommentar: *Sedan utställningen har kommunen tillsammans med bolaget Oslo-Stockholm 2.55 AB och kommunerna Karlskoga, Lekeberg och Örebro låtit vidare utreda en möjlig ny dubbelspårig järnvägssträckning mellan Kristinehamn och Örebro. Utredning tar hänsyn till landskap, geologi, värdefulla natur- och kulturmiljöer samt bebyggelse i syfte att förstå markförutsättningarna för en ny tågförbindelse mellan Oslo och Stockholm på under 3 timmar. Genom att analysera kostnadsdrivande element och samtidigt säkerställa att riktvärden för kurvor och lutningar klaras har ett bredare utredningsområde identifierats. Det nya utredningsområdet redovisas som markreservat för järnväg i markanvändningskartan i utställningshandling II.*

Trafikverket efterlyser ett resonemang kring tillgänglighet, transporter/kommunikation som kriterie för utpekande av LIS-områden. Denna aspekt lyfts inte specifikt fram men utgör en viktig faktor i möjligheten att utveckla ett hållbart samhälle.

Kommentar: *För att bebyggelseutveckling i strandnära lägen ska bidra till en hållbar landsbygdsutveckling som gynnar underlaget för service är det viktigt att bebyggelse- och näringsutvecklingen följer befintliga geografiska strukturer och sammanhang. LIS-områdena är lokaliserade till sex stycken geografiska sammanhang, kallade*

bygder (landsbygder). Bygderna representerar kulturell identitet, sociala gemenskaper och olika förutsättningar för utveckling, så som naturresurser, kulturlandskap, bebyggelsestrukturer och infrastruktur.

Kommunens mål rörande hamnverksamhet och logistik handlar om att fördubbla sjögodset samt införa containerhantering i hamnen. Trafikverket ser behov av en god input i frågan i kommande åtgärdsvalsstudier om både Värmlandsbanan och gods. Dessa lägger visserligen fokus på järnvägsfrågor men den större regionala bilden av godsflöden är viktig.

Kommentar: Kommunen noterar synpunkten och avser att aktivt delta kommande åtgärdsvalsstudier för att ge god input i frågorna.

Karlstads kommun

Karlstads kommun välkomnar att Kristinehamns kommun bland annat genom en god planberedskap, så tydligt prioriterar såväl Nobelbanan som dubbelspår i befintlig sträckning mellan Kristinehamn och Kil, och föreslår att de båda objekten tydligt förs in i den nationella planen för transportinfrastruktur. De båda förbättringarna i järnvägsinfrastruktur är av stor betydelse för utvecklingen av Karlstad där en betydande del av tågrörelserna sker i en östlig riktning. En sådan utveckling skapar, förutom förbättringar för långväga trafik, även möjligheter för utvecklingen av det regionala tågresandet på såväl nya som befintliga järnvägssträckningar.

Karlstads kommun menar att vid en utbyggnad av dubbelspår vid Värmlandsbanan kan förutsättningar för att utreda och införa nya tågstopp aktualiseras. Sådana stopp bör dock anordnas på ett sätt som inte påverkar kapaciteten och på sikt blir en del i en regional trafik som ett komplement till Oslo-Stockholm 2.55 med ett utbyggt järnvägsnät.

Karlstads kommun delar Kristinehamn ställningstagande gällande att sträckan Hallsbergs/Örebro-Oslo återinförs som "core TEN-T" igen. Det är dels viktigt utifrån möjligheten att ansöka om EU-finansiering för utveckling av stråket och dels för att tydliggöra stråkets status vad gällande prioritering i den nationella planeringen.

Hamnverksamheten är viktig för Kristinehamns kommuns näring och funktion som intermodal knutpunkt, men även för dess identitet och i ett kulturhistoriskt perspektiv. Översiktsplanen anger ett mål om att fördubbla sjögodset samt att införa containerhantering, vilken idag i princip är obefintlig. Genom att stärka Vänersjöfarten, motiveras en ombyggnad av slussarna i Trollhättan, vilket är en angelägen fråga för i princip alla Vänerkommuner.

Ägarna av Vänerhamn AB är överens om att bolaget ska verka för att dubbla mängden gods till sjöss. Man vill även verka för att få till containertrafik, vilken kan bidra till fördubblingsmålet. Karlstads kommuns syn, vilken också framfördes i samrådsskedet, när det gäller en koncentration av hamnverksamheten i norra Vänern, är dock att frågan om vart en sådan anläggning ska ligga, bör hanteras inom ramen för en lokaliseringsstudie. I en sådan studie bör utgångspunkten vara att hitta det bästa läget utifrån Vänerhamns och transportköparnas perspektiv.

När det gäller Kristinehamns kommuns hantering av och förhållningssätt till översvämningsrisker från skyfall och höga nivåer i Vänern och övriga vattendrag, och hur man tolkar Boverkets tillsynsvägledning vid planläggning och lovgivning, så bedöms det vara väl avvägt. Kommunen avser bland annat att utgå från sitt RSA arbete, och jobba med konsekvenslindrande åtgärder i de fall översvämningsscenarier bedöms ha tillräckligt stora risker för att de ska vara motiverade att förebygga. Eftersom Karlstads kommun är i början av arbetet med en ny översiktsplan, kan detta vara en strategi väl värd att utvärdera även för Karlstads kommun.

Kommentar: Kristinehamns kommun delar uppfattningen om att införandet av tågstopp på värmlandsbanan ska anordnas på ett sätt som inte påverkar banans kapacitet på ett negativt sätt.

De nya ägardirektiven till Vänerhamn AB överläter till bolaget att ta ställning till lokaliseringsfrågan. Kristinehamns kommun ser inget tydligt motsatsförhållande mellan att i översiktsplanen skapa planberedskap för utökad hamnverksamhet samtidigt som en lokaliseringsstudie för verksamheten genomförs.

Örebro kommun

Örebro kommun har tagit del av Kristinehamns kommuns utställningshandling av ny översiktsplan.

Örebro kommun ser väldigt positivt på hur Kristinehamns kommun med sådan tydlighet lyfter fram betydelsen av en snabb järnväg mellan Oslo och Stockholm. Det visar på en gemensam viljeinriktning att utveckla stråket som binder Kristinehamns kommun och Örebro kommun samman.

En utvecklad järnväg skulle innebära förkortade restider och förbättrad tillgänglighet mellan såväl våra kommuner som storstadsregionerna Oslo och Stockholm samt de stora arbetsmarknaderna längs med sträckningen.

Örebro kommun har inget att erinra på utställningsförslaget

Kommentar: Kristinehamns kommun tackar för yttrandet och noterar samstämmigheten.

Gullspångs kommun

Utställning av översiktsplan Kristinehamns kommun

Kommunstyrelsen beslutar att lämna yttrande enligt följande

Gullspångs kommun ser positivt på den utställda planen. Den är både intressant och inspirerande. Gullspångs kommun vill dock ta in perspektivet att dagens kommuninvånare ser det som en självklarhet att kunna välja bostadsort, arbetsort, förskola, skola äldreboende och annan kommunal service utifrån sina behov och inte utifrån kommungräns. Man förväntar sig lättillgängliga kommunikationsvägar och tillgång till service. Gullspångs kommun vill utifrån detta poängtera vikten av samverkan över länsgränsen för att möjliggöra för våra invånare och besökare att enkelt röra sig mellan och verka i båda kommunerna/regionerna.

Kommentar: Kristinehamns kommun delar uppfattningen om att samverkan över läns- och kommungränser generellt har betydelse för att gynna tillgången till service i alla delar av kommun. Kristinehamn kommun pekar också ut väg 26 som sekundärt transportsamband, vilket har betydelse för både pendling och tillgång till service.

Region Värmland

Vi tycker ni gör helt rätt att tidigt ha med kollektivtrafiken vid planering av nya och utbyggda områden, sedan är det en avvägning när det är lämpligt att lägga till en ny linje osv. Vi är därför positiva till hur ni i ÖP visar hur trafik och bebyggelse hänger ihop och är gärna med tidigt i dialogen när det blir dags att verkställa ambitionen. I det fallet är pågående arbete med handlingsplan för kollektivtrafiken i Kristinehamns kommun en betydelsefull del.

Kommentar: Kristinehamns kommun tackar för synpunkten och noterar samstämmigheten.

Värmlands museum

Översiktsplan Kristinehamns kommun

Värmlands Museum har inbjudits att i utställningsskedet granska Kristinehamns kommuns nya översiktsplan 2019. Länsmuseet lämnar följande synpunkter.

Planen skall fungera som ett översiktligt planeringsunderlag som tar upp de breda behov som en kommun har att tillgodose vad gäller försörjning och säkerhet. Den ska långsiktigt täcka de behov som de fysiska miljöerna har för att nå en utveckling för kommunen så att den och de kan användas, utvecklas och bevaras. Etablering av företagande ska gynnas, och kommunens attraktivitet för boende gällande exempelvis kommunikation, fritidsaktiviteter, skolor och äldreboende.

En översiktsplan bör även redogöra för hur kommunen avser att tillgodose riksintresseområden samt regionala och kommunala kulturhistoriska intressen.

Värmlands museum vill understryka att hänsyn till kulturmiljön i planarbetet, dvs de miljöer som avser de avtryck av mänskliga aktiviteter genom tiderna avsatt i fysiska miljön, alltid behöver göras. Vår omkringvarande miljö ger kontext, avläsbarhet, trivsel och förståelse för den miljö vi lever och vistas i. Miljöer med höga kulturmiljöer bör identifieras och underlag som leder till deras bevarande bör tas fram.

Ett kulturmiljöprogram som hanterar dessa miljöer gör att kommuninvånare, kommunens tjänstemän och politiker kan bevaka och arbeta med både bevarande och utveckling av dessa. Här understryker länsmuseum vikten att kommunen genomför en uppdatering och komplettering av det befintliga kulturmiljöprogramet som nu är nästan trettio år gammalt. Här är bland annat delar av den utpekade bebyggelsen så förändrad att dess kulturhistoriska värden kan behöva omvärderas. Kulturmiljövårdens syn och arbetssätt har också på många sätt förnyats och uppdateras, vilket gör att bebyggelse och miljöer av en annan typ idag skulle innefattas i ett kulturmiljöprogram av dags dato.

Kulturmiljöer på landsbygden ligger ofta utanför detaljplaner och möjligheter till regleringar. Skog och landsbygd ligger ofta utanför reglerade delar för bruk av mark och byggnader. Här bör kommunen ta tillfället i akt brett använda lagstiftningar för sydd av landsbygdens bebyggelsemiljöer, t ex genom områdesbestämmelser.

Kommentar: Kommunen anser i överensstämmelse med synpunkterna att utpekade miljöer i både regionalt och lokalt kulturrensprogram utgör en viktig kunskapsgrund för fysisk planering och bygglovgivning. Kommunens eget kulturrensprogram har genomgått en aktualitetsprövning, och kommunfullmäktige har beslutat att kommunens kulturmiljöprogram ska revideras med start under 2021.

Kulturmiljön är del av vår identitet. Värmlands Museum ser det som positivt att kommunen i sin översiktsplan vill arbeta med denna.

Identitet är i viss mån föränderlig och det för Kristinehamns kommun av stor vikt att man arbetar kontinuerligt med frågan tillsammans med sina invånare.

Här tänker Värmlands Museum att de utvalda kulturhistoriska identiteterna; järnhantering och maritim näringarna kan vara två av flera.

Det är positivt att kommunen vill arbeta för att stärka kunskapsunderlag för kulturhistoriskt viktiga platser. Härför är det översiktliga kunskapsunderlaget av vikt.

Värmlands museum tycker att faktarutorna som beskriver den historiska utvecklingen av tätorterna är bra och ger fin koppling till beskrivningen av markanvändning för tätorterna.

Kommentar: Kommunen noterar tacksamt synpunkterna.

Synpunkter från kommunala nämnder

Under utställningstiden kom ett yttrande som innehöll synpunkter från kommunala nämnder vilket var Miljö- och byggnadsnämnden.

Miljö- och byggnadsnämnden

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att lämna följande kommentarer och önskemål om förtydliganden i planhandlingarna.

Kartor

- Kontrasten mellan land och vatten är fortfarande för svag i kartorna.
- Hamnområdet syns/finns inte på sidan 122. Hamnområdet är också täckt av skrift, vilket ytterligare försvårar för läsaren att identifiera området.
- Skalan på kartorna för multifunktionella grönytor och tätorter anges i kilometer, detta bör ändras till meter.

Kommentar: *Ansikten är att översiktsplanen vid antagande kommer att vara digital vilket öppnar för att exempelvis välja andra bakgrundskartor eller skala. Bedömningen är därmed att miljö- och byggnadsnämndens tillämpning av översiktsplanen inte ska hindras av färgval och kontraster i bakgrundskartan. Samtliga kartor har en skala redovisad i enheten kilometer.*

LIS-kartor.

- Egenskaperna från teckenförklaringen i kartbilderna för LIS-områdena är extremt svår att utläsa. Både kontraster och storlek på bilderna behöver ökas på.

Kommentar: *Se kommentaren ovan.*

L9 Skogsvik

- I kartan för L9, sidan 94, finns beteckningarna L9a och L9b. Varför denna uppdelning gjorts framgår inte i karta eller text. Under stycket ”syfte” bör det förtydligas vad man menar med ”utveckling av tätortsnära vattenkontakt”.

Kommentar: *Syftet med att redovisa LIS-området i delområden framgick av områdesbeskrivningen i utställningshandling II, och är givetvis överfört till utställningshandling II.*

L12 Hult

- Kartan för L12, sidan 96, finns i beteckningarna L12a och L12b. Varför denna uppdelning gjorts framgår inte i kartan eller text.

Kommentar: *Områdesindelningen är borttagen ur utställningshandling II.*

L18 Bergsjö

- Nämnden framförde under samrådet att utpekandet av området som ett LIS-område är olämpligt på grund av intilliggande förorenade områden samt närheten till båden riksväg 26 och järnväg. Planavdelningen har i diskussioner stått fast vid sitt utpekande. Nämnden står också fast vid sin syn på identifierande av LIS-området.

Kommentar: *Det är riktigt att planeringsavdelningen vid upprepade tillfällen beskrivit den avvägning mellan olika intressen och platsens förutsättningar som ligger bakom utpekandet. Det är dock viktigt att i sammanhanget framhålla att planeringsavdelningens formella svar på nämndens synpunkter i samrådet fanns angivet i samrådsredogörelsen.*

Föreningen på platsen är inte okänd, utan har undersökts av tidigare Banverket och ska ingå i deras saneringsplan. Markundersökningar vid mer detaljerad planering av området kommer visa på ett eventuellt saneringsbehov inom LIS-området. Här har Miljö- och byggnadsnämnden en viktig roll som tillsynsmyndighet för förorenade områden och kan kräva att nödvändiga åtgärder genomförs i senare skede. Bedömningen är fortsatt att platsen är lämplig för landsbygdsutveckling i strandnära läge.

M1 och M3 Markreservat – Järnväg

- Under stycket ”Markreservat järnväg” andra stycket sidan 65, står att ”Del av stråket pekas ut som ett 120 m brett markreservat i översiktsplanen”. Det är inte tydligt vilken del som det hänvisas till eller vad som gäller för övriga delar av M1 och M3.

Kommentar: Det citerade stycket avsåg den del av stråket Kristinehamn-Örebro som återfinns inom kommunen. Markreservatet för järnväg är uppdaterat och omfattar nu ett bredare utredningsområde i utställningshandling II.

M3 markreservat – Järnväg

- Under M3 bör det förtydligas vad det är som gäller vid ytterligare verksamheter eller byggelse i det aktuella stråket

Kommentar: Det aktuella markreservatet är borttaget ur utställningshandlingen.

Kommunens täkter är inte markerade som verksamhetsområden eller råvarutillgångar. Detta borde införas för att tydliggöra avsedd och befintlig markanvändning.

Kommentar: Utställningshandling II är kompletterad med en redovisning av nu tillståndsgivna täkter i kapitel 4, Hänsyn.

LIS-området presenteras i geografisk följd från norr till söder. Dessa bör istället läggas i bokstavsordning för att man lättare ska kunna orientera sig i underlaget.

Kommentar: LIS-områdena redovisas bygdevis, och inte i geografisk följd, både i utställningshandling I och II.

Sista meningen i stycket ”Fri passage” på sidan 84 bör ordet strandskyddsdispenser läggas till enligt följande ”Det finns därmed ingen anledning att fastställa ett särskilt avstånd från strandlinjen att tillämpa, utan hänsyn till fri passage ska beaktas och avstånd ska bedöms i alla efterföljande ärenden om planläggning, strandskyddsdispenser eller bygglov.”

Kommentar: LIS-avsnittet är omarbetat och utvecklat till utställningshandling II. Innebörden i synpunkten bedöms vara uppfylld i LIS-avsnittet i utställningshandling II.

Synpunkter från intresseorganisationer

Föreningen för byggnadskultur

Synpunkter på ”Översiktsplan för Kristinehamns kommun”

Föreningen för byggnadskultur har tagit del av förslaget och vill framföra nedanstående synpunkter.

Vårt intresseområde ligger huvudsakligen inom den kulturhistoriska delen och liksom vid samrådet vill vi poängtera nödvändigheten av att revidera eller förnya kommunens kulturrensursprogram. Nuvarande program är från 90-talet och är i sig välskrivet men innehåller en hel del luckor och med åren även en del felaktigheter. Planeringschefen har annonserat om en förnyelse av programmet med betoning på den mer moderna bebyggelsen. Detta arbete är välmotiverat men kommer tyvärr lite sent och borde funnits som ett underlag till översiktsplanen.

Kommentar: Kommunen anser fortsatt att utpekade miljöer i både regionalt och lokalt kulturrensursprogram utgör en viktig kunskapsgrund för fysisk planering och bygglovgivning. Kommunens eget kulturrensursprogram har genomgått en aktualitetsprövning, och kommunfullmäktige har beslutat att kommunens kulturmiljöprogram ska revideras med start under 2021.

Ett väsentligt område är bostadsförsörjningen där flera detaljplaner redan idag medger ökat bostadsbyggande. Hänsyn måste naturligtvis tagas till den sannolikt skrala befolkningsutvecklingen i kommunen. Vi anser att man måste skaffa system för ett ökat byggande på de tomma ytorna i stans centrum och hålen som finns bakom stadshotellet, vid det s.k. raggartorget och vid Lyrantorget måste fyllas.

Kommentar: Kommunen delar föreningen för byggnadskulturs slutsats om att det är angeläget att bebygga de outnyttjade bygggrätter som finns centralt i Kristinehamn, vilket också framgår av förslaget till översiktsplan. Kommunen jobbar inom ramen för fysisk planering såväl som mark och exploatering för att möjliggöra byggande på nämnda platser. Det så kallade ”raggartorget” är just nu föremål för detaljplanering med inriktning centrum och bostäder.

Beträffande centrumutvecklingen ser man ju en sviktande handel, vilket ju är ett fenomen som återkommer i många svenska städer. Centrum måste dock vara levande och ev sviktande handel bör kanske ersättas med andra verksamheter. Hur sådana verksamheter kan styras mot centrum måste vi alla engagera oss i.

Kommentar: Kommunen delar slutsatsen om att centrumhandeln delvis kommer att skifta skepnad till att bli mer serviceinriktad. Synpunkten ligger väl i linje med de ställningstaganden som redovisas under avsnitten verksamheter och handel i översiktsplanen.

Beträffande markanvändningen f.ö. har vi inga direkta synpunkter. Kommunikationerna med omvärlden, speciellt järnvägen, är en väsentlig fråga som ju är väl beskrivet i planen.

En del kulturhistoriska platser berörs men bör lyftas fram mer, t.ex Gustafsvik, där det historiska arvet ej bör glömmas. Inre hamnens miljö, speciellt den maritima historien bör betonas. Även miljöerna kring gamla KaMeVa (Norra verken) och kanske Björklundsgården bör beaktas.

De kulturhistoriska värdena av riksintresse i fr.a. södra kommundelarna, som finns omnämnda i programmet, bör kanske betonas ännu mer.

Kommentar: Kommunen anser i princip att riksintressena för kulturmiljö är tillgodosedda till följd av det formella skydd som omfattar områdena. Där översiktsplanen innehåller utpekande av markanvändning i närheten av utpekade kulturmiljöer finns detta beskrivet och hänsyn kan också behöva tas till de värden som utgör grunden för utpekandet.

Som helhet ett välskrivet dokument dock med vissa faktafel som bör korrigeras, t.ex. rätt namn på Björneborg Steel och Nordic Paper. Vidare talar man om kommunal service i form av en återvinningscentral i Nybble. Den bör tas bort eftersom den ej kommit till stånd.

Kommentar: Översiktsplanen är korrigerad i enlighet med synpunkten.

Föreningen Svenskt Landskapskydd Lokalförening Ölme

Synpunkter på Kristinehamns kommuns förslag till översiktsplan

Natur- och kulturmiljövärden

I den nu gällande översiktsplanen från 2006 redogörs under rubriken ”Miljöer av särskilt värde” bland annat för Naturvårdsinventeringen för 1987 och Myrskyddsplanen för Sverige och en redogörelse för de områden inom kommunen som berörs. Föreningen anser denna redogörelse vara värdefull och är angelägen om att den inte tappas bort i den uppgraderade översiktsplanen.

Vår förening värnar främst om kommunens norra delar runt Grytingskogen och Lövås-Markvattensjöarna. Detta område är för många invånare i kommunen okänt, då det fram till 1960-talet var väglöst land. Föreningen vill slå ett slag för området, som är helt tyst och har stora naturvärden.

Grytingskogen ingår i ett Riksintresse för naturskydd, som innefattar mossarna öster om området och innefattar Lövåssjön, Lövåsmossen och mossen Juntern i södra änden av Lövåssjön västerut. Mossen Juntern har erhållit klass I (högsta naturvärde) i Kristinehamns kommuns naturvårdsinventering 1987. Myrlandskapet kring Grytingskogen, som är ett av fem liknande myrlandskap i länet, har bedömts vara det mest värdefulla från naturvetenskaplig synpunkt. Här finns en provkarta på relativt opåverkade myrar. Av dessa anses Juntern, Stora Mossen, Fruns mosse, Grytingsmossen och Tyskmossen ha regionalt intresse.

I Naturvårdsverkets våtmarksinventering 2009 ingick dessa mossar söder, norr och öster om Lövåssjön, däremot inte någon av mossarna eller myrarna på höjden väster om sjön. Där finns ett flertal våtmarker med höga naturvärden. Föreningen föreslår att en våtmarksinventering genomförs för våtmarkerna på åsen mellan Lövås-Markvattensjön och Ölmeslätten.

Föreningen föreslår också att Kristinehamns kommun arbetar för att hela området runt Lövås-Markvattensjöarna upp till älgsjöarna blir Natura 2000-område. Både kommunen (i översiktsplanen 2006) och länsstyrelsen (i beslut 511-7996-2014 om strandskydd i Kristinehamns kommun) skriver att området är mycket bevarandevärdt. Länsstyrelsen säger bl a: ”... Mossarna vid sjöns stränder hyser höga naturvärden enligt Våtmarksinventeringen och det förekommer även en del skog med höga naturvärden kring sjön, främst olika typer av sumpskogar. Sjön hyser även en störningskänslig och skyddsvärd fågelfauna. Bebyggelsegraden är låg runt sjön, och även om en del fritidshus ligger längs den östra stranden, är känslan av vildmark påtaglig vid delar av sjön. Både Lövåssjön och sundet ingår i ett riksintresseområde för naturvärden.”

Kommentar: Kristinehamns kommun delar uppfattningen om att Grytingskogen är ett sammanhängande område med relativt höga naturvärden. Gällande Grytingskogen gör kommunen bedömningen att de delar som

avgränsats i Naturvårdsverkets myrskyddsplan utgör de mest värdefulla delarna av ett större myrlandskap. Det stora myrmarksområdet utgör ett viktigt våtmarkskomplex i en regional kontext av södra Värmland där myrarna annars är tämligen små och få. Det område som föreningen föreslår för ytterligare utredning karakteriseras inte alls av den typen av myrar och våtmarker som innefattas i det utpekade riksintresseområdet för naturvård. Kommunen anser vidare att riksintresseområdet är tillgodosett i form av det formella skydd som redan råder.

Friluftsliv och rekreation

Området vid Lövassjön har ett rikt djur- och fågelliv. Tranor, gäss och svanar samlas på hösten på mossarna söder och norr om sjön inför flytten söderut, och på våren innan de fortsätter norrut. För att göra området runt Grytingskogen mer känt och attraktivt för allmänheten, föreslår föreningen att en vandringsled byggs som en avstickare från Järnleden vid Niklasdam till ett fågeltorn vid Juntern, sedan vidare till naturreservatet Klämmeshöjden och vidare norrut till naturreservatet Stora Älgsjön.

Kommentar: Synpunkten är mer detaljerad än vad översiktsplanen generellt omfattar. Kommunen anser dock att fortsätta ingå i arbetet med att bevara, utveckla och tillgängliggöra naturområden med höga värden.

Sällskapet för Naturskydd i Kristinehamn

Yttrande över översiktsplan för Kristinehamns kommun, utställningshandling 2019

Sällskapet för Naturskydd i Kristinehamn som är Naturskyddsföreningens lokala krets fokuserade i samrådsyttrandet på natur och miljö samt grönstrukturen och dess rekreationsvärden.

Föreningen uppskattar att våra synpunkter i dessa avseenden till stor del inarbetats i utställningsförslaget. Några av de önskemål vi framförde som inte tillgodosetts väljer vi nu att upprepa och förtydliga, därutöver framför vi ytterligare synpunkter.

I följande yttrande återges förklarande text från utställningshandlingarna (Från ÖP). Våra synpunkter redovisas därefter i punktsatser med kursiv stil.

Grönstruktur

Varnumsviken (G1) Från ÖP, sid 51. – Stråket går norrut från Kristinehamns centrum mot Gustavsvik har delvis redan anlagts sedan förra översiktsplanens ställningstagande för stråket. Stråket ska färdigställas och utvecklas för att stärka kontakten mot vattnet, samt förlängas söder ut och en möjlighet att ta sig mellan västra och östra Vålösundet ska skapas.

- Enligt ÖP 2004 utgör stråket sträckan från stadens centrum till Gustavsvik/Kroksvik det är också denna del som bör prioriteras. Delen från Sjöviksgatan till ”Brovallsbron” (hamnen) återstår att förverkliga. De fastighetsrättsliga frågorna är reglerade vid villabebyggelsen och leden redovisas som gång och cykelväg i detaljplan för Mimer 1 & 2 m.fl. (Laga kraft 05.12.2005)
- I ÖP 2004 redovisas området norr om hamnen, det så kallade Sibirien och hela området nedanför Stenfallet som grönområde. Där står att läsa: ”Strandområdet från yttre hamnen via Marieberg-Ålkärr-Östervik-Gustavsvik och vidare till Kroksvik skall utgöra ett sammanhängande och tillgängligt grönområde. En gång- och cykelväg skall anläggas så sjönära som omständigheterna medger”. – I utställningshandlingarna för nya översiktsplanen redovisas nu området närmast hamnen som verksamhetsområde.
- Området skall som i gällande översiktsplan även nu redovisas som grönområde i sin helhet. Centrumnära grönområdena intill vatten är en stor tillgång för stadsmiljön. Översiktsplaner är ett inriktningsdokument utan juridisk bindning. Upplagda

muddermossor kan på sikt forslas bort eller inarbetas i grönområdet. – I utställningshandlingarna (sid 47) under rubriken "Hamn och Sjöfart" bedöms dagens ytor räcka till för framtida hamnverksamhet.

Kommentar: Översiktsplanen har reviderats för att undvika den motsägelse gällande markbehov som synpunkten belyser. Kommunen instämmer i betydelsen av centrinära grönområden med vattenkontakt, men värnar också hamnens eventuella markanspråk. Översiktsplanen redovisar därför fortsatt del av "Sibirien" som grönområde, och del som verksamhetsområde för hamnen. Redovisad markanvändning i översiktsplanen överensstämmer med gällande detaljplaner för området.

Gröna besöksmål sid 53

- Listan över gröna besöksmål bör kompletteras med Naturreservatet "Stora Vilången". Naturreservatet är välbesökt året runt för bad och vandring längs stranden, men kanske mest vintertid, då sjön många gånger har bra is för långfärdsskridskor.

Kommentar: Översiktsplanen är kompletterad med ett utpekande av Stora Vilången som grönt besöksmål i enlighet med synpunkten.

- Redaktionell komplettering: Nummer 13, Sibberön och nr 19, Kungens rastplats är inte markerade på kartorna.

Kommentar: Kartan över gröna besöksmål är reviderad i enlighet med synpunkten.

Gång- och cykeltrafik (sid 35)

Från ÖP - Som stöd till stomnätet för cykel är även ett kompletterande nät för cykeltrafik utpekade. Detta nät innehåller kopplingar som är av betydelse för att stötta stomnätet, exempelvis genom att förbinda stomnätet till målpunkter som arbetsplatser, skola och förskola.

- Förutom nämnda målpunkter bör även fritids och rekreationsområden poängteras. Följande gång och cykelleder som också är av stor betydelse för trafiksäkerhet skall därför redovisas. 1. Befintlig gc-led genom trafikplats Marieberg mot Stensta by. 2. Befintlig gc-led över "Elverksrondellen" till Järsberg. 3. Spontant uppkommen gc-led genom trafikplats Övre Kvarn, under brovalv vid E18, till vägen mot Hultets friluftsområde.

Kommentar: Översiktsplanens utpekade stomnät för cykel är inte en komplett redovisning av gång- och cykelvägar i kommunen. Stomnätet utgör istället en redovisning av ett gent och snabbt nät av infrastruktur för cykel som ska skapas i syfte att främja vardagscykling. Stomnät för cykel kvarstår från utställningshandling I.

- Därutöver bör en gc-förbindelse skapas mellan bostadsområdet Jutviken (B19) och Strandudden (B11). Förbindelsen kommer att vara en del i planerat rekreationstråk (G2) ner mot besöksmålet Kungens rastplats (19), och också vara en del av visionen om cykel- och vandringsleder runt Väneren som framförs i Vänersamarbetets projektet "Lake Väneren Grand Tour". – (Önskemålet om gc-väg framfördes av föreningen vid såväl samråd som utställning av planen för östra Vålösundet 6. – På fastställd plankarta är förbindelsen markerad med ordet "gång"?)

Kommentar: Kommunen bedömer att stråket i huvudsak har betydelse för rekreation och redovisas således som rekreationstråk. Ett rekreationstråk kan användas av både gående och cyklister. Översiktsplanens ställningstagande kvarstår.

Verksamhetsområden

Norra Höja (V12, sid 63)

Från ÖP - Området är sedan tidigare detaljplanelagt för industriändamål och har från början haft den av kommunen byggda Varnumsleden som planeringsförutsättning för bland annat väganslutning. Trafikleden som idag är en del av väg 26 var därför från början planerad som en del av Kristinehamns bebyggelseutveckling.

Under rubriken 4 HÄNSYN/Areella näringar (sid 116) står: "Miljöbalken slår dock fast att brukningsvärd jordbruksmark endast ska bebyggas för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk."

- Med anledning av miljöbalkens bestämmelser redovisar planförfattaren bl.a. följande förhållningssätt (Sid 116): "Till bedömningen om annan lokalisering kan anses vara tillfredsställande från allmän synpunkt ska vägas in platsernas läge, tidigare ställningstagande om markanvändning, liggande investeringar i infrastruktur.
- Planförfattaren framhåller således tidigare planer som ett skäl till att exploatera jordbruksmarken vid Höje. Detaljplanen är från 1967 och gällande översiktsplan från 2004. – Planer från en helt annan tid och värld. – Nu år 2019 är vetenskapen överens om att ett förändrat och varmare klimat kommer skapa stora problem för livsmedelsförsörjningen. I Sydeuropa beräknas extrem värme och minskad nederbörd och vattentillgång försämra växtodlingens produktivitet. Skördarna beräknas också variera alltmer från år till år på grund av extrema väderförhållanden och andra faktorer som skadedjur och sjukdomar. I Nordeuropa kan jordbruksproduktiviteten komma att öka på grund av längre odlingsäsong och förlängd frostfri period. Högre temperaturer och längre odlingsäsong kan också göra det möjligt att odla nya grödor. – Sveriges jordbruksmark kommer bli allt mer värdefull.
- Området som markeras för verksamhet och handel i utställningsförslaget sträcker sig avsevärt längre söder ut på jordbruksmarken än det område som redovisas i planprogrammet för Norra Höja 3:2 som ställdes ut för samråd 2016 och omfattar även mark utanför den fastighet kommunen äger.
- I den politiska behandlingen bör politiken, på planförfattarens initiativ, ges möjlighet att ta ställning till ett modifierat förslag. Ett förslag där jordbruksmark tas i anspråk endast längs Varnumsleden och då bara på sträckan mellan infarten till befintlig industri och järnvägen. En exploatering där befintlig infrastruktur utnyttjas, men som är mindre problematisk och då ur flera aspekter som t.ex. upplevelsen av området som utgör en entré till Kristinehamn.

Kommentar: Översiktsplanens ställningstaganden gällande handelsstruktur och behovet av mark för handel har reviderats sedan utställning I. Norra Höja är redan idag detaljplanelagt för industriändamål vilket kan möta efterfrågan på andra utrymmeskrävande och trafikalstrande verksamheter. Området redovisas i utställningshandling II som verksamhetsområde och tillkommande verksamhetsområde. Gällande detaljplan för området föreslås gälla fortsatt.

Kvarndammen (U5, sid 65)

Från ÖP. – Marken är idag inte detaljplanelagd. Området bedöms kunna vara lämpligt för flera olika typer av användning, exempelvis bostäder.

- Området som idag inte är planlagt skall markeras som kvartersskog/park (ljusgrönt) och bevaras som grönområde. Den del av området som i dag inte är bebyggt utgörs av bostadsnära kvartersskog (del av Lisas höjd) och tidigare campingområde samt Kvarndammen med det gröna stråket längs Vassgårdaälven.
- Platsen bör utformas som en attraktiv entré till rekreationsområdet Lisas Höjd, Kaffeberget och Hultet (R3). Det kulturella inslaget med dammar och lämningar efter tidigare kvarnar och sågar skall vårdas och lyftas fram, som en del av kulturminnena vid hembygdsgården. Byggnaderna på området med toaletter och omklädningsrum ger bra möjligheter att på platsen bedriva ”naturskoleverksamhet”. I dag bedriver kommunen i samarbete med KFUM idrottsskola på området.
- Bostäder är olämpligt på grund av buller från E18 och trafikplats Övre Kvarn. Närheten till markreservat för ny järnväg gör också platsen olämplig för nya bostäder, vilket framgår i avsnittet ”Markreservat järnväg”

Kommentar: Området kring Kvarndammen redovisas i grönstrukturkartan som park och skogen på Lisas Höjd som kvartersskog, vilket ligger i linje med synpunkten. Det före detta campingområdet lämnas utanför detta utpekande, vilket genom detaljplanering bör prövas för annan användning. Med hänsyn till att markreservat för järnväg är flyttat uppstår ingen konflikt med framtida bostäder. Hänsyn till buller från E18 bedöms kunna tas i frågor om omfattning och utformning av bebyggelsen. Kommunen bedömer därmed att inriktningen kan kvarstå. Översiktsplanens ställningstagande för platsen har utvecklats och förtydligats.

Synpunkter från privatpersoner

Under utställningen inkom 4 yttranden från privatpersoner. I flera av dessa är det mer än en person som skrivit under yttrandet. Yttrandena kan läsas i sin helhet nedan, bortsett från personuppgifter vilket av hänsyn till personuppgiftslagen är borttagna.

Privatperson 1

Kan med tillfredsställelse notera att mitt förslag i yttrandet angående samrådshandlingen att ta bort LIS-området L16 Nore vid Natura 2000-området, Ölmeviken, beaktats. På sidorna 66 och 68 i planen nämns dock fortfarande LIS-området i Nore, vilket följaktligen skall tas bort.

Kvartersskog

På sidan 49 definieras kvartersskog enligt följande: ”Skogs- och naturområden som finns inom tätorterna och består av gröna remsor eller dungar av skog insprängt mellan bebyggelsen anges som kvartersskog”. Fågellivet inom Kristinehamns tätort inventerades av mig 2006 samt 2015. Vid den sistnämnda undersökningen konstaterades att det fanns 14 områden med en för tätorter intressant fågelfauna. De mest värdefulla miljöerna var ravinen mellan Magnellsbron och dammen vid Björklundsgården samt dungen mellan Ävandan och Sunnebergsgårderna. Dessa områden består av lövskog med ett stort inslag av död ved och lågor.

Inom det förstnämnda området kan nämnas revir av större hackspett, mindre hackspett (rödlistad), forsärla, rödvingetrast, svarthätta, härmsångare gärdsmyg, entita och stenkäck. Kristinehamns första ”fågelskyddsområde” tillkom 1935. Det var Björklunds fågelholme, belägen i ravinen. Någon strövstig får ej anläggas i ravinen mellan Magnellsbron och dammen vid Björklundsgården. I Sunnebergs-dungen har följande arter noterats under häckningstid: större hackspett, mindre hackspett, rödvingetrast, svarthätta, härmsångare, gärdsmyg och entita.

Även övriga 12 områden är av intresse för främst fågellivet, då de i olika hög grad är orörda miljöer. Kartan i min undersökning bifogas som bilaga 1. En beskrivning av de 14 objekten finns i uppsatsen i boken ”Kristinehamnsnatur”, vilken finns på kommunen. Enligt min mening bör en redogörelse för dessa områden vara med i översiktsplanen.

Tätortsnära skog

Häckfågelbeståndet i strandskogen mellan Silon och Casco inventerades utförligt 2015 och 2016. Detta område i kanten av den tidigare Sannatippen och gränsande till Varnumsviken har utvecklats till en mycket intressant fågelbiotop med under häckningstid observerade arter som mindre hackspett, näktergal, rödvingetrast, svarthätta, trastsångare (rödlistad), härmsångare, gransångare, gärdsmyg, entita och stjärtmes. Även detta är ett lövskogsområde med mycket död ved och lågor. En mindre stig gör det lättillgängligt för naturintresserade. Denna bör vara för fotgängare och skall därför ej breddas.

Kommentar: Det är primärt inte fågellivet som legat till grund för utpekandet av varken kvartersskog eller tätortsnära skog i översiktsplanen, även om höga naturvärden kan få sådana positiva följder. Av de ovan kommenterade områdena är det enbart ”Sunnebergsdungen” som inte finns redovisad i översiktsplanens grönstrukturkarta under utställning I.

”Sunnebergs-dungen” är i utställningshandling II redovisat som kvartersskog i enlighet med synpunkten.

De nämnda tre fågelrika skogarnas framtid

På något sätt bör de ovan nämnda små skogsområdena skyddas till exempel som biotopskyddsområden eller kanske helst i form av kommunalt naturreservat. Sunnebergsdungen

liksom området mellan Silon och Casco tillhör kommunen. Ravinen mellan Magnellsbron och Björklundsdammen ägs endast till mindre del av kommunen, varför köp av mark här är en förutsättning för bildandet av ett kommunalt reservat.

Föreslagen strövstig väster om Sunnebergsområdet

I detaljplanen för Sunneberg, som antagits av kommunfullmäktige, kan läsas följande: ”Planen har utformats så att området längs Varnan lämnas helt orörd.” Fullmäktige har insett värdet av att detta ekologiskt värdefulla område förblir intakt. Den föreslagna strövstigen hör alltså inte hemma i översiktsplanen.

Kommentar: Kommunen avser att fortsätta arbeta med att stärka tillgängligheten till flera naturområden.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

I översiktsplanen utpekas 19 LIS-områden. I de fall då dessa områden tidigare är orörda bör de inventeras med avseende på fauna, främst fågellivet, och flora, om ingen nyligen gjord undersökning finns.

Kommentar: Kommunen har utvecklat ett verktyg att klassificera strandnära natur enligt Naturvårdsverkets handbok i ämnet. Resultatet av klassificeringen redovisas nu i kartan för respektive LIS-område. Utöver detta har LIS-områdena granskats med hänsyn till kända förekomster av skyddade arter enligt artskyddsförordningen. Kommunen bedömer att dessa undersökningar motsvarar vad som är skäligt enligt plan- och bygglagens redovisningskrav på en översiktsplan.

Privatperson 2

I planen står:

”Kvarndammen (U5) Marken är idag inte detaljplanelagd. Området bedöms kunna vara lämpligt för flera olika typer av användning, exempelvis bostäder.”

Motsätter mig detta förslag med bostäder. Området är ett utmärkt ströv- och rekreationsområde som kan utnyttjas som det är men bör underhållas. En del av området är lämplig som ställplats nära E18, restauranger och husbils-husvagnsförsäljning. Trafikverket har rastplats inom området. Krävs egentligen ingen investering då området varit fritidsområde sedan mitten av 1900-talet med kulturhistoriska värden.

Kommentar: Området kring Kvarndammen redovisas i grönstrukturkartan som park och skogen på Lisas Höjd som kvartersskog, vilket ligger i linje med synpunkten. Det före detta campingområdet lämnas utanför detta utpekande, vilket genom en fördjupad översiktsplan eller detaljplaneprogram bör utredas för annan användning. Översiktsplanens ställningstagande för platsen har utvecklats och förtydligats.

Privatperson 3

Yttrande gällande det nya förslaget till Översiktsplan och specifikt LIS-område L8 – Skagersbrunn

Vi är uppvuxna i Revsten och specifikt på gården som inkluderar fastighet 1:34 och 1:35, det område som nu är borttaget ur L8. Det tidigare förslaget, att gården med omnejd skulle ges möjlighet till vidare utveckling i form av ny strandnära bebyggelse, såg vi som mycket positivt då vi har en förhoppning om att kunna återvända till vår föräldragård i framtiden. Vår förhoppning är att det tidigare förslaget återtas, vilket innebär att fastighet 1:34 och 1:35 inkluderas i LIS-område L8.

Området söder om L8 är fullt tillgängligt för allmänheten med befintlig genomfart i form av grusväg längs med strandkanten/allmänna badplatsen. Detta skulle inte ändras eller begränsas av att LIS-området behålls som i tidigare förslag, tvärtom skulle det möjliggöra att de allmänna ytorna, exempelvis stranden och naturen omkring, hålls efter och kommer samtliga boende i Revsten och omgivande landsbygd till godo. Det borttagna området är beläget på sjön Skagersnordvästra sida med en cirka 100 meter lång strandlinje. Området är naturskönt beläget med utblick över Skagersnorr del och stämmer mycket väl in på flertalet principiella ställningstaganden som ligger till grund för förslag till LIS-områden. Ett LIS-område i Skagersbrunn/Revsten skulle helt klart utgöra ett attraktivt och hållbart läge för bland annat ny bebyggelse. Ytterligare motiv är att området på ett naturligt sätt kan inkluderas med befintligt detaljplanelagt område. Bebyggelse skulle heller inte påverka djur- och växtlivets förutsättningar vid stranden.

Rudskoga är en fantastisk levande landsbygd och på många sätt ett föredöme. Att identifiera lämpliga LIS-områden i Rudskogabygden ser vi som mkt positivt men också nödvändigt för att stimulera en fortsatt levande landsbygd!

Kommentar: Kommunen instämmer i lämpligheten i området vilket också framgick av samrådsförslaget av översiktsplanen. Översiktsplanen är uppdaterad i enlighet med synpunkten.

Privatperson 4

Yttrande gällande det nya förslaget till Översiktsplan och specifikt LIS-område L8 – Skagersbrunn. Syftet med detta inlägg är att för det första dra tillbaka tidigare yttrande gällande LIS-område L8 – Skagersbrunn, signerat av undertecknad [REDACTED] från 2018. Detta yttrande skevs i affekt och tyvärr utan att jag diskuterat saken med min make (och 50 % markägare) [REDACTED] som inte står bakom mitt förhastade yttrande.

Jag inser att ni har reviderat och begränsat L8 – Skagersbrunn i det senaste förslaget av Översiktsplan, baserat på mitt tidigare yttrande. Vår gård i Revsten (som bl.a. innefattar fastighet 1:34 och 1:35) har funnits inom slakten i generationer och såklart är min förhoppning att den ska leva vidare genom mina barn och barnbarn. Det faktum att kommande generationer skulle ges möjlighet till vidare utveckling av gården i och med LIS är något som vid närmare eftertanke är en självklarhet. Att inkludera området söder om L8 som i ursprunglig förslaget, skulle inte begränsa vare sig tillgänglighet eller utnyttjande av stranden för byborna i Revsten och allmänheten. Området har uppenbart goda förutsättningar som LIS-område. En utveckling av området ligger i linje med flertalet av de principiella ställningstagandena som formulerats i LIS-planen och omfattas heller inte av några särskilda, kända restriktioner eller begränsande naturvärden.

Vi hoppas innerligt att ni tar våra synpunkter på allvar, att mitt [REDACTED] tidigare yttrande stryks och att L8 – Skagersbrunn revideras tillbaka till det tidigare förslaget till ny Översiktsplan.

Kommentar: Kommunen instämmer i lämpligheten i området vilket också framgick av samrådsförslaget av översiktsplanen. Översiktsplanen är uppdaterad i enlighet med synpunkten.

Privatperson 5

Sid 9 Där befolkningen är spridd över ett större område, såsom **Visnum**, Ölme och Rudskoga. (skrev i storleksordning)

Kommentar: Översiktsplanen är redigerad i enlighet med synpunkten.

Sid 52 Prioriterade gröna besöksmål. **Lägg till Dyröns naturreservat.**

Kommentar: Kartan med gröna besöksmål är uppdaterad i enlighet med synpunkten.

Sid 76 I närområdet finns sjöarna Väneren och Skagern med sitt fina vatten och med stora möjligheter för fiske av till exempel lax, öring och gös. **Ta bort Skagern ingen anknytning.**

Kommentar: Nybble är en utpekad serviceort som delvis försörjer LIS-områdena längs med Skagern med service. Översiktsplanen har förtydligats om att det är denna funktion som åsyftas i beskrivningen av Nybble.

Sid 78 **Ska texten om ÅVS Syd bort.** Vi tar ju tagit beslut om mobila sektioner som flyttas runt. Förslag på ställplats i Valunda söder om Nybble finns.

Kommentar: Översiktsplanen är uppdaterad i enlighet med synpunkten.

Alla kommundelar ska behandlas likvärdigt.

Privatperson 6

Kommentarer och synpunkter på ÖP Kristinehamns kommun.

Del 1 faktadel.

- Kulturhistoriska platser t.ex i Vall misskötta. Saknar vård och turistfakta vid stor rastplats, längs väg 26. Här går även vintertid enorm trafik mot fjällvärlden och trots att Väner närhet saknas, turistmål troligen rester efter pilgrimsleder även mot Norge. Nu populära aktiviteter i hela Europa. Kristinehamns satsning framöver? Fortsätter längs denna väg: Det saknas vägkrogar och toaletter från Göteborgsvägen till Konsum i Lessjöfors för resande mot fjällvärlden, förutom Mac Donald och Burger King vid E18 om man gör detta vägval. Satsning borde löna sig även skyltningar mot Golfrestaurang och innerstan. Inplanering/akvirering vid nya områdesplaneringar.

Kommentar: Synpunkterna är av sådan karaktär att de i huvudsak ligger utanför översiktsplanens syfte och detaljeringsgrad.

- Historik för Bäckhammar och Björneborg, faktarutor. Företagen har båda nya ägare. Bäckhammar tillhör större koncern med företag på andra orter värt att notera. Björneborg numera Björneborg steel.
- I Bäckhammar finns rejäl butik och tankstation, den enda i södra kommundelen

Kommentar: Översiktsplanen är uppdaterad i enlighet med synpunkterna.

- Samverkan. Kristinehamn samverkar även i Bergslagens intresseförening. Nätverk med årliga mål. Nästa år verkstad och planerar samverkan även med Nätverket Paperprovincent. Båda med anknytning till Kristinehamns näringsliv. Båda med ost västlig riktning i mellan Sverige.
- Gustavsvik har även en dramatisk 1600 talshistoria. Sigrid. (Som berör hela nord östra, östra och södra kommundelen). Bör utvecklas och göras som turistattraktion. Karlskoga berättar om hennes aktiviteter, som berör embriot till Bofors. Läs om Boåsbeata vid intresse. Hon begravdes 1700 på Kristinehamns gamla kyrkogård. Nu Brogårdsskolans gård. Runeberg: Aldrig tillförne har funnits en så riker qvinna i Wermeland.
- Sid 21. Teater Christinateatern drivs sedan start 1985-1986 av Christinateaterns intresseförening med aktiva kulturföreningar: Teaterföreningen Små Pärlor, 0550 Big band, Thespis, Lekaressällskapet, Kristinehamns teaterförening. Syfte är att för kommunen förvalta lokalen och dess intresse. Samtliga föreningar är aktiva och organiserar föreställningar på teatern i Bygdegårdar, Folkets Hus i alla tätorterna och andra lokaler i hela kommunen. Teaterföreningen är t.ex förlängd arm för Riksteatern.

7 Markanvändning.

- Övre Kvarn. Kvarndammen bör utvecklas för turismen igen. Utmärkt för husbilar. Samordna med näringslivet inom platsen. Alla turister är inte Väner turister. Bl.a turister på väg mot Norge Stockholm och hela fjällturismen som är bra målgrupper med 1-2 övernattningar. De vill kolla Kristinehamn och vila.

Kommentar:

- Björneborg sid 29. Byt industrinamn.

Kommentar: *Översiktsplanen är uppdaterad i enlighet med synpunkten.*

- Idrottsanläggningar färdigställda samt planerad nyproduktion måste kunna nås från alla kommundelar med adekvat infrastruktur under öppet och verksamhetstider. Här rör det sig om många unga som saknar transportmedel och där cykel knappast är användbart för transporter av idrottsutrustningar. Gäller även golfbana, skjutbanor. Årstidsberoende. Kristinehamn har många skiftarbetande föräldrar.

9 Kommunikationer

- Markreservat Järnväg oroar mycket. Viktigt med kontinuerlig information till de som finns i tillänkta områden så att de får möjlighet att planera sina liv under den långdragna processen.

Kommentar: *Översiktsplanens utpekande av markreservat för järnväg har reviderats mellan utställning I och utställning II.*

- Få kan cykla hela vägen. Nyordning av genomfart önskas i Björneborg. Övergång för skolbarn fungerar inte. Misslyckad rondell vid Centrum. Korsvägar fungerar inte med den intensifierade tunga trafiken som går genom byn. Bland annat omledningväg för E18 vid olyckor, vintertrafikstörningar mm. Vi vet att det är Trafikverkswäg men någon måste starta förhandlingar. Nattparkering för tung trafik, utlandsåkerier bör ses över, anordnas, förbjudas eller tillåtas med alla faciliteter. Förhandling kommun, företag, Trafikverk. Vem vill möte dessa ej utsövda chaufförer i Kristinehamn? Säkerhetsrisker på våra vägar. Degerforsvägen smal för den tunga trafiken.
- Vi saknar den redan beslutade cykelvägen från och till Björneborg. Kanske behövs en ny utredning om gamla vägen Björneborg Kristinehamn kan användas. Nu i hyfsat skick efter Vindkraftsbyggen. Vi kanske kan få två cykelvägar. En där den utsatta mopedtrafiken skyddas från den tunga trafiken och den äldre som i större utsträckning kommer att färdas med scooter och som lätt kan nå Stormmarknader mm i handelsområden i parkeringslöst centrum.

Trafikplan centrum mm.

En stad för alla vill vi ha---på riktigt.

Få kan cykla hela vägen. Ork eller delvis allmän kommunikation spelar roll. Vi från ytterområden eller yttre kommundelar måste få tillgång till innerstadsparkeringar årminstone för korta ärenden. Garagehus och P platser känner vi till och nyttjar för längre besök.. Allt har betydelse för handeln torg och kommande Stadsparksanvändning.

Centrumbegreppet bör förlängas. Inkludera hela Kungsgatan med Kommunhus, Bio, Bibliotek, Restauranger, Äldreboende och Järnvägspark.

Kommentar: *Redovisad stadskärna i markanvändningskartan bygger på en avgränsning gjord i antagen Vision för stadskärnan. Utbredningen kvarstår.*

Parken stilig entre till Centrumstaden från järnväg, busstation och väginfart från Karlstad, Filipstad. Dessutom lekplats och väntplats för pendlare och resenärer. Mycket oplanerade väntetider finns.

- Det behövs fler offentliga toaletter i hela centrum även kvällstid samt sittmöjligheter. Även turister påpekar. (Vid intervjuer framkommer inte rädslor av olika slag utan praktiska skäl från många med långa avstånd till centrum). Vem vill nyttja fina torg och centrumarrangemang utan att kunna sitta. Både barn och fler äldre undviker idag stadsbesök. Kan påpekas att Hälsans stig sägs vara lågutnyttjad pga att det saknas vilomöjligheter och även här tillgång till toaletter. Många gör besök på Maxi, utan att vara kunder. Genant.

Kommentarer: *Placering av offentliga toaletter är en fråga som ligger utanför översiktsplanens syfte och innehåll.*

Buller.

Påpekas buller längs järnvägen genom villaområden i Björneborg. Intensifierat efter stora skogsavverkningar. Kollat?

Kommentar: *Frågan om bullerpåverkan på befintlig bebyggelse ligger inom miljö- och byggnadsnämndens ansvarsområde att utöva tillsyn på.*

Totalförsvär.

- Överflygningsområde Vismen. Lågflygning tunga transporter.

Översvämningsområden.

- Beskrivs i samband med LIS-områden i Björneborg. Reglering av sjön. Avvattning vid snösmältning.

Övriga riskfaktorer.

- Utryckning så länge Brofrågan ej är löst i Björneborg. Långa bomfällningar på tillfällig färdväg oroar.

Kommentar: *Översiktsplanen redovisar ingen alternativ förbindelse över järnvägen. Det är kommunens ambition att funktionen av binfintlig järnvägspassage ska upprätthållas långsiktigt. Brofrågan i Björneborg är föremål för separat process tillsammans med Trafikverket.*

15.

- Saknar Gokoöarna i alla uppräknings. Antingen missat eller dåligt läst av oss.

Kommentar: *Naturresevatet Gockö-öarna redovisas i naturmiljökartan i kapitel 4, Hänsyn.*

Tematiska tillägg Vindkraft.

- Hänsyn. Hela området runt Vismen är rekreationsområde för Björneborgare och tillresta. Vindkraften har påverkat friluftslivet speciellt längs norra delen av sjön. Bär och svampmarker har byggts bort. Liksom motionsvägar sommartid och ideell skidspårning vintertid. Osäkerhet vid vistelse i området. Otrygghet för isnedfall vintertid. Dessutom är nattmörkret förlorat även inifrån byn. Ett susljud hörs då vinden kommer från nord, nordväst. Så blev det av miljöskäl. En anpassning där nu promenadstig förslås längs sjön. Bra.

Tätorter.

Bäckhammar.

Vi tror att väg mellan plats för butiken och väg 26 måste prioriteras. Bytespunkt nu för långt från butiksplatsen. Bro eller annan lösning nödvändig. Säkerhetsskäl för befolkningen.

Kommentar: *Kommunen delar slutsatsen om att bytespunkten är felplacerad. Projektering för flytt av hållplats till centrala Bäckhammar pågår.*

Multifunktionella grönytor.

Grundförutsättningar inom L9b.

Området som inkluderar Gräsviksbadet. Piren är ingen riktig stenpir. Har drogs vattenledningen för dricksvattnet till Vattenverket, som stod på kommunens tomt mot Järnvägsövergången. Piren är lass med grov sten, som tippades för att tynga ner ledningen. I sjön finns kvar stolpar fram till platsen för pumpstation vid Skogöa. Där hämtades dricksvattnet vid djupet norr om ön. (Djupet ska vara 50 meter, Scouternas mätning enligt Sjökartan). Stolparna risk för båtlivet.

Mellan piren och förbi kommunen tomt finns en liten bäck. Området bakom en sträcka bäcken-Piren mot skogen längs sjövikens är i huvudsak myrmark. Här upplever vi sedan 40 år översvämningar vid sjöreglering, snösmältning och större regnmängder. Kommunen nyttjar detta för sina plogningsmassor av snö. Området tar upp vatten från hela strandområdet. Badplatsen snabbt torr. Vi har haft vattenmängder nära tomtgräns (enligt Skatteverket ca 30 meter till sjön/ dvs badplatsområdet) men marklutning och myren har fungerat. Verkar gälla i hela Området Gräsviksvägen Sjöstigen. Bra lutning mot sjön.

Önskemål från användare. Senaste möte hölls på plats i augusti 2018. Befolkning från olika delar av byn hade morgonmöte med representant från Tekniska. Mycket uppskattat. Resultat. Vi vill ha utvidgad badplats i området. Piren kvar för barns fiske. Populärt. Vi vill ha säkra grillplatser. Stor brandrisk i gräsmatta som torkar snabbt (risk för närliggande hus). Grillplats har anordnats. Fått namnet Enkorvsgrillen. Räcker inte när 16 personer grillar samtidigt. Tack till Tekniska som försett badplatsen med två fantastiska rastplatsbord, byggda av egna fällda träd. Här grillas och äts vid alla årstider. Nu samlas både urbefolkning och nyanlända vid samma bord. Bryggan bli kortare för varje år. Vision längre brygga. Låg simkunnighet kräver tillsyn. Ordentliga toaletter saknas. Baja maja flyttad, men inte helt enligt önskemål. Ingen konsult inblandad. Ställts så att Björneborgare, turister och grannar med utsikt nu ser och kan fotografera bajamaja med sjöutsikt över Vismen med öar. Hade aldrig hänt i skärgården. Kravet att Bajamaja kan användas av funktionshindrade och barn är ej uppfyllt. Utåtgående dörr. Som pga snabb markplanering inte kan stängas pga lutning. Trappsteg som inte funkar. (Detta behöver tydligen uppfyllas enbart vid nybyggnad. Ska vi ha det så i Kristinehamns kommun? När vi dessutom gör reklam för badet). Tack för den fantastiska Kristinehamnstillverkade bänken som ställdes i skuggan under fjolårets hetta, längs det spontana morionsspåret som går i cirkel: centrum via skogen, via järnvägsövergången över badet längs sjön över bron och åter centrum. Nyttjas av motionärer i alla åldrar. Fler bänkar behövs. Vi blir fler äldre som håller igång. Barn blir trötta.

Badplatsen fylls raskt av solare och mindre barn. Spontansportytor behövs för tonåringar och äldre. Ungdomar med moppar kräver sin plats. Vill ha de dyra fordonen nära. Har de sista åren med belåtenhet nyttjat den utvidgade/ gräsrodda platsen mot piren trots obearbetad spårig yta. Vattenverkstomten, med viss tillplattning av gräsytan på vägen dit skulle bli utmärkt spontanyta för de äldre (var detta redan under Vattenverksperioden.) Klippning krävs.

Parkering för bilar. (Badplatsen i ett redan trångt bostadsområde har varit föremål för utredning av Länsstyrelsen/1977/ med råd och anvisningar till kommunen. Badplatsen hade då ej kommit till i ett bostadsområde). Det resulterade i några gruslass och en skylt som ingen längre vet vad den betyder. Enligt Tekniska är det idag tillåtet med viss nattparkering. Även för tyngre fordon, vilket sker vintertid. P-platsen räcker inte för parkering med nutidens större bilar och nattron störs. Flera närboende är skiftarbetare. Husbilar har hittat platsen med långtidsvistelser.

Vid mötet i fjol och på Facebook finns önskemål om P plats förlagd till vägen mot Skyttebanan (fortfarande vattenverkstomten) där även några Ställplatser för Husbilar kan finnas. Vattenledning och avlopp finns redan draget där ner till dagens badplatsnedgång. Lämligt för anslutning av Hygienutrymme och toa för badplats samt soptunnor. Sportanmotionsspåret användbart för nedgång till badet. Fotfolk och cyklister kan använda nuvarande ingång. Nedkörslor för barnvagnar, rollatorer etc måste till.

Kioskplats önskas i området. En landsbygdssatsning och översvämningsområdet kan behållas.

Det finns också önskemål om Husbilställplatser vid Skogöa, som vision. Flera vill också vildmarkskampa. Platsen är populär badplats där även hundar idag har möjlighet att vistas sommartid.

Gräsvikens badplats används året om. Utflyktsmål för skolan. Skidbacke vid snötillgång. Bra is under snön, då spåras sjön. Skridskois, då kommer långfärdsåkare. Hockeyplan och isbana skottas för barnen. Många scootrar. Isfiske. Det mesta med utgångspunkt och parkering i kröken vid Sjöstigen.

Strandnära bostäder möjliga där fast skogsmark finns i nordöst fram till Skogöa. Finns ledig mark?

Förtätning längs Sjöstigen är inte önskvärd. Kommer att stänga ute allmänheten, som har skett längst ut på udden vid Skogsviksvägen. Känns obehagligt påträngande att nyttja 18 m utanför någons hus. Det behövs luft, grönområden mellan järnväg och sjö.

Kommentar: Synpunkterna är huvudsakligen av mer detaljerad karaktär än vad översiktsplanen syftar till att beakta och ta ställning till. Ett LIS-område är i hög grad en lagteknikalitet som tillför ett ytterligare skäl för upphävande av eller dispens från strandskyddet, vilket kan möjliggöra bebyggelseutveckling. Utpekandet vilar på en bedömning av de kriterier som finns angivna i miljöbalken som i huvudsak balanserar behovet av strandnära bebyggelseutveckling för en fortsatt levande landsbygd med hänsyn till att strandskyddets syften fortsatt ska råda i kommunen. Ur det perspektivet bedömer kommunen LIS-området L9 lämpligt. L9 var delat i två delar, a och b, vilket avser att redovisa kommunens intentioner om att den södra delen inte syftar till ytterligare bostadsbebyggelse. Här är syftet istället att området ska utvecklas för allmänhetens tillgänglighet till vattnet. Delningen av området är till utställning II borttagen, men inriktningen för delområdena kvarstår.

Område U12

Sedan förra remissomgången har området förändrats pga stormfällan och röjning. I början av området mellan Parbovägen och Järnvägsövergången har ett skogsområde försvunnit. Här har öppnats ett område med utsikt över Vismen. Synbarligen lämpligt för bostadsbyggande parallellt läge med Hammargatan och Verkstadsgatan. Kanske till del för reservation för framtida utbyggnad av äldreboendet Skogshyddan. Det sägs att området ägs av Sveaskog.

Kommentar: Område U12 har utgått ur utställningshandling II av översiktsplanen.

C2

- Beslutade Elkontakter vid Dammen och i Jernfeltsparken har ej installerats efter flera år. Var tänkta för möjliga aktiviteter vid dammen. Bokbussanslutningar och möjligheten till torghandel vid parken. Förhyrning som i Centrum i Kristinehamn.

Kommentar: *Synpunkten är mer detaljerad än vad översiktsplanen syftar till att ta ställning till.*

En kommentar för alla på riktigt--vill vi ha.

Privatperson 7-129

Det har inkommit en lista med 122 unika namnunderskrifter mot att järnväg placeras under Sandfallet. Samtliga underskrifter förordar placering norr om Sandfallet.

Kommentar: *Översiktsplanens utpekande av markreservat för framtida järnväg är sedan utställning reviderat. Förslaget till markreservat i utställningshandling II berör inte längre Sandfallet. Synpunkterna anses därmed beaktade.*

